

URZĄD ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

**ŚRODKI OCHRONY
PRAWNEJ**

PORADNIK

Waldemar Łysakowski

Warszawa 2004

**ŚRODKI OCHRONY PRAWNEJ
PORADNIK**

Waldemar Łysakowski

Wydawca:
Urząd Zamówień Publicznych
Departament Szkoleń i Wydawnictw
www.uzp.gov.pl
e-mail: szkolenia@uzp.gov.pl

ISBN 83-88686-35-6

© Urząd Zamówień Publicznych
Warszawa 2004 r.

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	5
II. OCHRONA PRAWNA WYKONAWCY	17
1. Istota ochrony prawnej	17
2. Środki ochrony prawnej	19
● środki odwoławcze: protest i odwołanie	
● skarga do sądu jako nadzwyczajny środek ochrony prawnej	
III. INTERES PRAWNY WYKONAWCY JAKO PRZESŁANKA KORZYSTANIA ZE ŚRODKÓW OCHRONY PRAWNEJ	21
IV. PROTEST I POSTĘPOWANIE PROTESTACYJNE	24
1. Protest	24
2. Postępowanie protestacyjne	28
3. Rozstrzygnięcie protestu	30
V. ODWOŁANIE I POSTĘPOWANIE ODWOŁAWCZE	34
1. Odwołanie	34
2. Postępowanie odwoławcze	35
3. Arbitrzy, zespół arbitrów	37
4. Postępowanie przed zespołem arbitrów	38
5. Orzeczenia zespołu arbitrów	43
6. Koszty postępowania odwoławczego	46
VI. SKARGA DO SĄDU I POSTĘPOWANIE SKARGOWE	48
1. Skarga do sądu	48
2. Postępowanie skargowe	50

VII. ZAŁĄCZNIKI

1. Wzór protestu	52
2. Wzór informacji o wniesieniu protestu	53
3. Wzór informacji o zawieszeniu biegu terminu związania ofertą	54
4. Wzór rozstrzygnięcia protestu – uwzględnienie	55
5. Wzór rozstrzygnięcia protestu – oddalenie/odrzućenie	56
6. Wzór informacji o przywróćeniu biegu terminu związania ofertą	57
7. Wzór odwołania	58
8. Wzór informacji o wniesieniu odwołania	59
9. Rozporządzenie Prezesa RM w sprawie regulaminu postępowania przy rozpatrywaniu odwołań	60
10. Rozporządzenie Prezesa RM w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad pobierania wpisu od odwołania oraz szczegółowych zasad rozliczania kosztów w postępowaniu odwoławczym	74
11. Rozporządzenie Prezesa RM w sprawie trybu wpisu na listę arbitrów, sposobu powoływania komisji egzaminacyjnej i przeprowadzania egzaminu oraz zakresu egzaminu	76
12. Rozporządzenie Prezesa RM w sprawie wysokości wynagrodzenia za czynności arbitrów	81
13. Zasady Etyki Arbitra	82

I. WPROWADZENIE

Minęło 10 lat od wprowadzenia w Polsce systemu zamówień publicznych. Takim pojęciem zwykło się bowiem określać ustawę z 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych (Dz. U. Nr 76, poz. 344) i wydane na jej podstawie akty wykonawcze. Ustawa weszła w życie 1 stycznia 1995 r.

System ten stale się rozwijał i doskonalił. Ustawa o zamówieniach publicznych była wielokrotnie nowelizowana. Zmieniały się akty wykonawcze, w których precyzowano zawarte w niej rozwiązania. Złożyły się na to dwie podstawowe przyczyny. Po pierwsze, zmiany wynikały z potrzeb praktyki – zamówienia publiczne z roku na rok stawały się coraz to bardziej znaczącym elementem rynku. Po drugie, były to lata, w których zmieniał się polski system prawny, dostosowując się do wymagań prawa europejskiego w związku z zamierzoną akcesją Polski do Unii Europejskiej.

Już pod koniec 1999 r. podjęto próbę istotnej zmiany systemu zamówień publicznych w drodze uchwalenia nowej ustawy o zamówieniach publicznych, bardziej nowoczesnej i dostosowanej do prawa europejskiego. Próba zakończyła się niepowodzeniem, projekt ustawy został wycofany w końcowej fazie prac legislacyjnych w Sejmie.

Kolejna próba, podjęta w 2003 r., zakończyła się sukcesem. Do Unii Europejskiej Polska weszła z nowym systemem zamówień publicznych.

DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 9 lutego 2004 r.

Nr 19

1904
Poz.

USTAWA

1904 z dnia 9 lutego 2004 r. w sprawie ustawy o zamówieniach publicznych

Ustawa Prawo zamówień publicznych, która weszła w życie 2 marca 2004 roku ma za zadanie:

- zapewnienie spójnej, kompleksowej regulacji dotyczącej zamówień publicznych uwzględniającej zróżnicowanie mechanizmów udzielania zamówień zależnie od ich wartości,
- pełne dostosowanie polskiego prawa o zamówieniach publicznych do wymogów Unii Europejskiej,
- rozszerzenie i umocnienie istniejących w systemie prawa mechanizmów ograniczających zjawiska korupcyjne,
- likwidację zbędnych obciążeń biurokratycznych i wprowadzenie rozwiązań ułatwiających przedsiębiorcom dostęp do rynku zamówień.

Nowa ustawa reguluje problematykę zamówień publicznych w jednym akcie prawnym. W związku z tym do treści ustawy zostały przeniesione unormowania poprzednio regulowane aktami wykonawczymi, a mianowicie:

- rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 kwietnia 2002 r. w sprawie prowadzenia postępowań o zamówienia publiczne na zasadach szczególnych (Dz. U. Nr 55, poz. 475),
- rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 lipca 2002 r. w sprawie zabezpieczenia należytego wykonania umowy o zamówienie publiczne (Dz. U. Nr 115, poz. 1002),
- rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 października 2002 r. w sprawie konkursu na twórcze prace projektowe (Dz. U. Nr 188, poz. 1574).

Zasadnicza część rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 czerwca 2002 r. w sprawie regulaminu postępowania przy rozpatrywaniu odwołań w sprawach o udzielanie zamówień publicznych (Dz. U. Nr 85, poz. 772) została również przejęta przez ustawę.

Systematyka nowej ustawy jest logiczna, przejrzysta i dostosowana do dynamiki postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. W części ogólnej zawarto

objaśnienia określeń ustawowych, zakres podmiotowy i przedmiotowy ustawy, zasady udzielania zamówień oraz przepisy dotyczące ogłoszeń (Dział I). W Dziale II – mając na względzie kolejność działań podejmowanych przez zamawiającego w trakcie postępowania – uregulowano całościowo postępowania o udzielenie zamówienia. Kolejne rozdziały tego działu zawierają m.in. przepisy dotyczące zamawiających i wykonawców jako uczestników postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, ustalania wartości zamówienia, komisji przetargowej, wykluczenia wykonawcy z postępowania oraz specyfikacji istotnych warunków zamówienia. Zasadniczą część tego działu stanowią regulacje proceduralne dla poszczególnych trybów udzielania zamówień. Ustawa wprowadza wspólne dla wszystkich trybów (z wyjątkiem z wolnej ręki oraz częściowo aukcji elektronicznej) przepisy określające zasady postępowania zamawiającego przy wyborze najkorzystniejszej oferty (przesłanki odrzucenia ofert, oceny ofert, unieważnienia postępowania). W odrębnym dziale (III) umieszczono szczególne przepisy proceduralne regulujące konkurs, udzielanie i wykonywanie koncesji na roboty budowlane, zamówienia sektorowe oraz postępowania prowadzone na zasadach szczególnych. Dział IV poświęcony został w całości umowom w sprawach zamówień publicznych. W Dziale V znajdują się przepisy dotyczące zakresu działania Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych, Rady Zamówień Publicznych, kontroli udzielania zamówień, arbitrow oraz obserwatora. Dział VI obejmuje regulacje w zakresie środków ochrony prawnej: protestu, odwołania i skargi do sądu. Zupełnie nowym rozwiązaniem jest uregulowanie w ustawie, w odrębnym dziale, materii dotyczącej odpowiedzialności za naruszenie przepisów ustawy. Dwa ostatnie działy ustawy zawierają zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe.

Dotychczasowe zasady udzielania zamówień publicznych zostały w Prawie zamówień publicznych utrwalone. Posiadają one szczególną doniosłość, wyrażającą się w tym, że w istotnym stopniu wpływają na ukształtowanie innych przepisów ustawy.

Katalog zasad udzielania zamówień publicznych obejmuje:

- **zasadę decentralizacji** gwarantującą zamawiającym samodzielność działania przy udzielaniu zamówień publicznych;

W ustawie ograniczono do sytuacji niezbędnych obowiązków uzyskiwania przez zamawiającego decyzji Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych. Ingerencja Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych w decyzję zamawiającego o wyborze trybu postępowania jest możliwa jedynie w przypadku: zatwierdzenia zastosowania trybu zamówienia z wolnej ręki i trybu negocjacji bez ogłoszenia, jeżeli wartość zamówienia publicznego przekroczy wyrażoną w złotych równoważność kwoty 60 000 euro oraz trybu negocjacji z ogłoszeniem, jeżeli wartość zamówienia dla robót budowlanych przekracza wyrażoną w złotych równoważność kwoty 10 000 000 euro, a dla dostaw lub usług – 5 000 000 euro.

Ponadto decyzja Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych wymagana będzie jedynie do zawarcia umowy na czas dłuższy niż 3 lata, której przedmiotem są świadczenia okresowe lub ciągłe oraz do zawarcia umowy przed ostatecznym rozstrzygnięciem protestu.

- **zasadę jawności** zapewniającą pełną jawność prowadzonych procedur i będącą gwarancją powszechnej dostępności do informacji o organizacji i przebiegu postępowań o udzielenie zamówienia publicznego; przejawem tej zasady są w szczególności przepisy dotyczące publikacji ogłoszeń, jawności dokumentacji postępowania i umów w sprawie zamówień publicznych oraz przepisy określające obowiązek informowania wykonawców o czynnościach podejmowanych przez zamawiającego;
- **zasadę uczciwej konkurencji** nakładającą na zamawiającego obowiązek przygotowania i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji; zasada uczciwej konkurencji przejawia się m.in. w przepisach dotyczących określania przedmiotu zamówienia i warunków postępowania, ogłoszeń, specyfikacji istotnych warunków zamówienia oraz odrzucenia ofert stanowiących czyn nieuczciwej konkurencji;
- **zasadę równego traktowania wykonawców** nakładającą na zamawiającego obowiązek traktowania w jednakowy sposób wszystkich wykonawców ubiegających się o udzielenie zamówienia publicznego;
- **zasadę bezstronności** obligującą zamawiającego, aby czynności związane z postępowaniem o udzielenie zamówienia wykonywane były przez osoby zapewniające bezstronność i obiektywizm;
- **zasadę pisemności** określającą obowiązki w zakresie prowadzenia dokumentacji postępowania, porozumiewania się z wykonawcami, formy oferty oraz umów w sprawie zamówień publicznych.

Zasadą udzielania zamówień – stosownie do dyrektyw Unii Europejskiej – jest traktowanie przetargu nieograniczonego i przetargu ograniczonego jako podstawowych trybów udzielania zamówienia. Obie procedury dają podobną gwarancję obiektywności oraz przejrzystości postępowania. Zamawiający może udzielić zamówienia w trybie negocjacji z ogłoszeniem, negocjacji bez ogłoszenia, zamówienia z wolnej ręki, zapytania o cenę albo aukcji elektronicznej tylko w okolicznościach określonych w ustawie.

Procedury udzielania zamówień są ściśle powiązane z wartością przedmiotu zamówienia. Ustawa upraszcza wymogi formalne postępowania przy udzielaniu zamówień o mniejszej wartości wprowadzając jednocześnie zaostrzone rygory wobec postępowań o największej wartości przedmiotu zamówienia.

Ustawa ma zastosowanie w przypadku, gdy wartość udzielanego zamówienia przekracza równowartość wyrażonej w złotych kwoty 6000 euro. Kwota ta odpowiada progowi przyjętemu w ustawie z dnia 29 sierpnia 2003 r. o zmianie ustawy o zamówieniach publicznych (Dz. U. Nr 165, poz. 1591). Zaletą takiego rozwiązania jest umożliwienie zamawiającym elastycznego dopasowania się do realiów rynku, a mniejszym przedsiębiorcom umożliwienie dostępu do realizacji niewielkich usług, dostaw i robót budowlanych.

W ustawie podwyższa się z 30 000 euro do 60 000 euro próg, poniżej którego stosować się będzie tzw. procedurę uproszczoną. Przyjęcie takiego rozwiązania zmniejsza obciążenia biurokratyczne przy udzielaniu zamówień o mniejszej wartości, pozwalając jednocześnie na zachowanie wymogów prawa pierwotnego Unii

Europejskiej oraz podstawowych zasad systemu zamówień publicznych i przepisów, które służą wyborowi najkorzystniejszej oferty. Rozwiązania te wiążą się też ze zwiększeniem samodzielności zamawiających przy udzielaniu takich zamówień oraz znacznym zwiększeniem zakresu ich odpowiedzialności za prawidłowość postępowań. Wybór trybu postępowania (w oparciu o ustawowe przesłanki) jest samodzielną decyzją zamawiającego i nie wymaga zatwierdzenia przez Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych. W procedurze uproszczonej obowiązują zasady udzielania zamówień wynikające z prawa pierwotnego Unii Europejskiej oraz ustawy o finansach publicznych.

Duży nacisk położono na efektywność i sprawność prowadzonych postępowań, w związku z czym wprowadzono liczne rozwiązania ułatwiające udzielenie zamówienia (m.in. krótkie terminy składania ofert, możliwość odstąpienia od żądania wadium). Ogłoszenia o przetargach oraz negocjacjach z ogłoszeniem zamieszczane muszą być obligatoryjnie w siedzibie zamawiającego i na stronach internetowych, natomiast fakultatywnie – w prasie. Obowiązkowe jest publikowanie ogłoszeń o wyniku postępowania. Weryfikacja wykonawców ograniczona została do badania oświadczeń o spełnieniu warunków, z możliwością (lecz bez obowiązku) żądania dokumentów od wykonawcy.

Przepisy dotyczące specyfikacji istotnych warunków zamówienia uregulowano analogicznie jak w procedurze podstawowej, z wyłączeniem niektórych informacji zawartych w tym dokumencie. Wykonawcom ubiegającym się o udzielenie zamówienia przysługują jednakże środki odwoławcze tak, jak w procedurze podstawowej. Zapewnia to pełną ochronę ich praw w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego.

Jeżeli wartość zamówienia przekracza równowartość wyrażonej w złotych kwoty 60 000 euro zastosowanie ma procedura podstawowa, w pełni zgodna z regulacjami określonymi w dyrektywach Unii Europejskiej. Próg ten jest wprawdzie nominalnie ok. 2,5 raza niższy niż dolny próg obowiązywania dyrektyw (130 000 SDR, czyli około 165 000 euro), jest jednakże porównywalny pod względem rzeczywistej wartości. Wynika to z różnicy pomiędzy poziomem PKB w Polsce i w Unii Europejskiej. W 2001 r. polski Produkt Krajowy Brutto na 1 mieszkańca mierzony siłą nabywcą pieniądza wynosił ok. 9500 euro, podczas gdy w Unii Europejskiej ponad 23 000 euro (czyli prawie 2,5 raza więcej). W procedurze podstawowej obowiązują wszelkie wymagania proceduralne wynikające z przepisów wtórnego prawa europejskiego. Terminy składania ofert lub wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu w pełni odpowiadają regulacjom dyrektyw w tym zakresie. Zamawiający, niezależnie od obowiązku zamieszczania ogłoszenia w swojej siedzibie i na stronie internetowej, zobowiązani są przekazywać ogłoszenia do publikacji w Biuletynie Zamówień Publicznych i Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. W procedurze podstawowej nie są możliwe do stosowania tryby udzielania zamówień publicznych nieprzewidziane w dyrektywach Unii Europejskiej, tzn. zapytanie o cenę oraz aukcja elektroniczna.

W przypadku zamówień o największej wartości, udzielanych w tzw. procedurze zastrzonej (tzn. powyżej 5 000 000 euro dla dostaw lub usług oraz 10 000 000 euro w przypadku robót budowlanych) nałożono na zamawiających dodatkowe rygory

związane z postępowaniem. Przyjęte w ustawie Prawo zamówień publicznych progi zostały określone na podstawie analizy ogłoszeń publikowanych w Biuletynie Zamówień Publicznych. Jak wynika z tych danych, średnio rocznie udziela się około 50 zamówień na roboty budowlane o wartości powyżej 10 000 000 euro, natomiast na dostawy lub usługi powyżej 5 000 000 euro – około 150. Z uwagi na powyższe, w tych postępowaniach stosuje się wszystkie instytucje przewidziane w procedurze podstawowej oraz w odniesieniu do każdego indywidualnego zamówienia instytucję niezależnego obserwatora, zaostrzone wymagania formalne dotyczące przygotowania zamówienia (obowiązek publikowania ogłoszeń w prasie) oraz większy rygorizm formalny w postępowaniu ze skargi o uchylenie wyroku arbitrów, polegający na zakazie zawarcia umowy w sprawie zamówienia, aż do czasu rozpoznania skargi przez właściwy sąd okręgowy. Postępowania te zostały też objęte obligatoryjną kontrolą Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych przed podpisaniem umowy.

Zawarta w Prawie zamówień publicznych odmienna od dotychczasowej definicja zamówień publicznych jest wynikiem dostosowania do definicji zawartej w dyrektywach Unii Europejskiej. Zamówieniami publicznymi – według ustawy – są umowy odpłatne zawierane pomiędzy zamawiającym a wykonawcą, których przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane. Definicja ta kładzie nacisk na element odpłatnej umowy jako formalnoprawnej podstawy udzielenia zamówienia publicznego. Nową regulacją nie zostały więc objęte przypadki świadczenia usług, dostaw lub robót budowlanych na innej podstawie niż umowa odpłatna, zawierana pomiędzy zamawiającym a wykonawcą, np. na podstawie statutu czy umowy użyczenia lub darowizny.

Ustawa utrzymuje podział zamówień na trzy rodzaje: dostawy, usługi oraz roboty budowlane. Jest to wyrazem poszanowania ukształtowanej tradycji prawnej i nawiązuje do rozwiązań unijnych. Nieznacznej modyfikacji uległa definicja dostaw, a niezmienna pozostała definicja usług. Większe zmiany dotyczą definicji robót budowlanych, a wynikają one z konieczności dostosowania polskiego prawa o zamówieniach publicznych do wymogów wynikających z dyrektywy 93/37/EWG. Robotą budowlaną jest wykonanie albo zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, a także wykonanie robót budowlanych (w rozumieniu przepisów Prawa budowlanego) przez osobę trzecią zgodnie z wymaganiami określonymi przez zamawiającego. Taka definicja robót budowlanych jest zgodna z art. 1 dyrektywy 93/37/EWG. *Sui generis* odmianą zamówienia publicznego na roboty budowlane są koncesje na roboty budowlane, czyli zamówienia na roboty budowlane, z tym że wynagrodzeniem za ich wykonanie jest prawo do eksploatacji obiektu budowlanego albo takie prawo wraz z zapłatą. Jest to instytucja przewidziana w dyrektywie 93/37/EWG, nieznaną starej ustawie.

Katalog podmiotów obowiązanych do stosowania ustawy uległ zmianom z uwagi na potrzebę pełnego dostosowania przepisów ustawy do dyrektyw Unii Europejskiej. Podmiotami zobowiązanymi do stosowania procedur udzielania zamówień publicznych – zgodnie z przepisami dyrektyw 93/37/EWG, 93/36/EWG, 92/50/EWG – są organy państwowe, samorządowe, instytucje prawa publicznego

lub stowarzyszenia złożone z jednego lub większej liczby takich organów lub instytucji prawa publicznego.

Do stosowania ustawy przy udzielaniu zamówień publicznych są zobowiązane jednostki sektora finansów publicznych, o których mowa w art. 5 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.).

Nową grupą podmiotów, które zostały zobowiązane do stosowania ustawy są, niebędące jednostkami sektora finansów publicznych, państwowe jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej. Objęto w ten sposób ustawą instytucje państwowe niezaliczone do sektora finansów publicznych, uznane za organy państwowe w rozumieniu dyrektyw 93/37/EWG, 93/36/EWG i 92/50/EWG. Zabieg ten przecina spory interpretacyjne dotyczące obowiązku stosowania ustawy o zamówieniach publicznych przez niebędące jednostkami sektora finansów publicznych państwowe jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej.

Kolejną grupą zamawiających, zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 3 ustawy, są osoby prawne, utworzone w szczególnym celu zaspokajania potrzeb o charakterze powszechnym, niemających charakteru przemysłowego ani handlowego, jeżeli jednostki sektora finansów publicznych lub nieposiadające osobowości prawnej państwowe jednostki organizacyjne, pojedynczo lub wspólnie, finansują je w ponad 50%, posiadają ponad połowę udziałów albo akcji, sprawują nadzór nad organem zarządzającym, lub mianowały ponad połowę składu organu nadzorczego lub zarządzającego. Celem tej regulacji jest wdrożenie do polskiego porządku prawnego unijnego pojęcia „instytucji prawa publicznego”, które ma kluczowe znaczenie przy określaniu zakresu zastosowania unijnych przepisów o zamówieniach publicznych.

Ustawę zobowiązane są też stosować inne niż wskazane powyżej podmioty, jeżeli ponad 50% wartości udzielanego przez nie zamówienia publicznego będzie finansowane ze środków publicznych lub przez jednostki sektora finansów publicznych, nieposiadające osobowości prawnej państwowe jednostki organizacyjne niebędące jednostkami sektora finansów publicznych bądź osoby prawne, utworzone w szczególnym celu zaspokajania potrzeb o charakterze powszechnym, niemających charakteru przemysłowego ani handlowego. Obowiązek stosowania ustawy powstaje również wtedy, jeżeli zamówienie jest finansowane z udziałem środków, których przyznanie jest uzależnione od zastosowania procedury udzielania zamówienia określonej w ustawie.

Ostatnią z grup podmiotów zobowiązanych do stosowania ustawy, a niewymienionych w poprzedniej ustawie, są podmioty, którym podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1–3 ustawy, udzieliły koncesji na roboty budowlane. Koncesjonariusze zostali zobowiązani do stosowania ustawy w zakresie, w jakim udzielają zamówienia w celu wykonania koncesji.

W porównaniu z poprzednim stanem prawnym wśród podmiotów mających obowiązek stosowania ustawy nie zostały wymienione enumeratywnie, choć nadal mają obowiązek stosować ustawę, państwowe i komunalne jednostki organizacyjne oraz jednostki zależne wykonujące zadania o charakterze użyteczności pu-

blicznej a także państwowe agencje oraz jednostki publicznej radiofonii i telewizji i ich jednostki zależne. Podmioty te uznawane są za instytucje prawa publicznego w rozumieniu dyrektyw Unii Europejskiej bądź, z racji prowadzonej działalności, podlegają reżimowi zamówień sektorowych i w związku z tym nie ma potrzeby ich wyszczególniania.

Ustawa zawiera usystematyzowany katalog wyłączeń. Postanowienia statuujące wyłączenia zostały ograniczone do minimum i dostosowane do wymogów wynikających z dyrektyw Unii Europejskiej.

Zgodnie z Prawem zamówień publicznych zamówienia są udzielane w następujących trybach:

- przetargu nieograniczonego,
- przetargu ograniczonego,
- negocjacji z ogłoszeniem,
- negocjacji bez ogłoszenia,
- zapytania o cenę,
- zamówienia z wolnej ręki,
- aukcji elektronicznej.

W zakresie swobody wyboru trybu przez zamawiającego zrównane zostały procedury przetargu nieograniczonego i przetargu ograniczonego, a w przypadku zamówień o wartości nieprzekraczającej 60 000 euro i zamówień sektorowych niezależnie od wartości przedmiotu zamówienia także negocjacji z ogłoszeniem.

Dla przetargu nieograniczonego oraz przetargu ograniczonego, z racji podstawowego charakteru tych trybów, nie przewidziano żadnych przesłanek zastosowania.

Wybór negocjacji z ogłoszeniem, negocjacji bez ogłoszenia oraz zapytania o cenę, a także zamówienia z wolnej ręki i aukcji elektronicznej jest możliwy wyłącznie w oparciu o przesłanki określone w ustawie. Przewidziane procedury udzielania zamówień, oprócz zapytania o cenę i aukcji elektronicznej, w pełni odpowiadają procedurom unijnym. Zapytanie o cenę i aukcja elektroniczna są jednakże możliwe do stosowania tylko do zamówień o wartości niższej niż określona w dyrektywach, a zatem dopuszczenie tych trybów nie jest sprzeczne z prawem unijnym.

W ustawie wprowadzono odrębny rozdział dotyczący wyboru oferty najkorzystniejszej. Celem takiego wyodrębnienia jest zawarcie w jednym rozdziale przepisów wspólnych dla wszystkich trybów udzielania zamówień, z wyjątkiem trybu z wolnej ręki.

W postępowaniu o udzielenie zamówienia wykonawca może złożyć tylko jedną ofertę. Ofertę składa pod rygorem nieważności w formie pisemnej. Zupełnie nowym rozwiązaniem jest możliwość złożenia oferty, jeżeli zamawiający wyrazi zgodę, w postaci elektronicznej opatrzoną bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu. Jest to wynikiem uwzględnienia postanowień projektowanych dyrektyw dotyczących zamówień publicznych.

Utrzymano możliwość składania ofert wariantowych (przewidujących inny niż określony przez zamawiającego sposób wykonania zamówienia), jeżeli cena nie

jest jedynym kryterium wyboru. Odpowiada to w pełni regulacjom zawartym w art.24 dyrektywy 92/50/EWG, art. 16 dyrektywy 93/36/EWG i art. 19 dyrektywy 93/37/EWG.

Rozbudowano regulację dotyczącą oferty częściowej. Zamawiający może dopuścić złożenie oferty przewidującej wykonanie części zamówienia (oferta częściowa), jeżeli przedmiot zamówienia jest podzielny. Wykonawca może wówczas złożyć oferty częściowe na jedną albo więcej części zamówienia, chyba że zamawiający określi maksymalną liczbę części, na które oferty częściowe może złożyć jeden wykonawca. Takie rozwiązanie przyczynia się do częstszego korzystania przez zamawiających z możliwości dopuszczania składania ofert częściowych oraz ułatwia małym i średnim przedsiębiorcom udział w takich postępowaniach, w sposób oczywisty przyczyniając się do wzrostu konkurencyjności na rynku zamówień publicznych.

W zasadzie takie same jak dotychczas pozostały rozwiązania dotyczące otwarcia ofert. Nadal otwarcie ofert jest jawne i bezpośrednio po upływie terminu ich składania. Podczas otwarcia zamawiający podaje nazwę oraz adres wykonawców, a także informacje dotyczące ceny, terminu wykonania zamówienia, okresu gwarancji oraz warunków płatności zawartych w ofercie. Bezpośrednio przed otwarciem ofert zamawiający podaje kwotę, jaką zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia. Jest to nowy obowiązek zamawiającego. Ma to na celu zwiększenie jawności oraz uniemożliwienie zamawiającym arbitralnego unieważnienia postępowania o udzielenie zamówienia. Zamawiający nie będą mogli nadużywać możliwości unieważnienia postępowania uzasadniając, że cena oferty najkorzystniejszej przewyższa kwotę, którą mogą przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia.

Wprowadzono uregulowania pozwalające na poprawianie omyłek rachunkowych przez zamawiającego. Przepisy nakazujące zamawiającemu odrzucić ofertę z powodu błędów w obliczeniu ceny postrzegane były jako zbyt rygorystyczne. Nowe rozwiązania w tym zakresie zmniejszą formalizm postępowania o udzielenie zamówienia oraz liczbę odrzucanych z tego powodu ofert. Zamawiający odrzuca ofertę zawierającą omyłki rachunkowe w obliczeniu ceny dopiero wtedy, gdy niemożliwe okaże się ich poprawienie w sposób określony w ustawie bądź wykonawca nie zgodzi się na poprawienie omyłki rachunkowej w obliczeniu ceny.

Ważną zmianą przyczyniającą się do przyspieszenia postępowań jest rezygnacja z obowiązku unieważnienia postępowania w przypadku, gdy wpłynęły mniej niż dwie oferty niepodlegające odrzuceniu, z wyjątkiem postępowania prowadzonego w trybie zapytania o cenę i w trybie aukcji elektronicznej. Pozostałe przesłanki unieważnienia postępowania pozostały takie same jak dotychczas.

Ustawa utrzymuje tradycyjną regulację, iż do umów w sprawach zamówień publicznych stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, o ile przepisy samej ustawy nie stanowią inaczej. Przepisy ustawy dotyczące umów w sprawach zamówień publicznych stanowią zatem *lex specialis* wobec regulacji kodeksowej. Zawarcie umowy w sprawie zamówienia publicznego obligatoryjnie wymaga zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności. Rozwiązanie to sprzyja pewności obrotu regulowanego przepisami ustawy oraz umożliwia kontrolę wykonywania umów.

Realizując zasadę jawności umowy w sprawach zamówień publicznych są jawne i podlegają udostępnianiu na zasadach określonych w przepisach o dostępie do informacji publicznej.

Rozwiązania ustawy zmierzają do odbiurokratyzowania problematyki umów w sprawach zamówień publicznych, poprzez:

- dopuszczenie możliwości zawierania umów na czas nieograniczony; Regułą pozostaje możliwość zawarcia umowy jedynie na czas oznaczony, ponieważ umowy na czas nieoznaczony stanowią zjawisko ograniczające konkurencję na rynku zamówień publicznych. Jednocześnie dopuszczono możliwość zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego na czas nieoznaczony z podmiotami działającymi w warunkach monopoli naturalnych (dostawy wody za pomocą sieci wodno-kanalizacyjnej lub odprowadzanie ścieków do takiej sieci, dostawy energii elektrycznej z sieci elektroenergetycznej, gazu z sieci gazowej oraz ciepła z sieci ciepłowniczej).
- zmniejszenie obowiązków związanych z uzyskaniem decyzji Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych;
- zmniejszenie zakresu swobodnego uznania Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych w postępowaniu administracyjnym w sprawach umów.

Rozwiązanie zawarte w ustawie ogranicza uznaniowość decyzji Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych w sprawach wyrażenia zgody na zawarcie umowy na okres dłuższy niż 3 lata. Prezes Urzędu Zamówień Publicznych – wydając decyzję w sprawie terminu umowy – musi kierować się wytycznymi zawartymi w ustawie a w szczególności: zakresem planowanych inwestycji lub nakładów oraz okresem niezbędnym do ich spłaty lub zwrotu, zdolnościami płatniczymi zamawiającego, możliwością uzyskania oszczędności w kosztach realizacji zamówienia w stosunku do okresu trzyletniego.

Wymagana zgoda Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych na zawarcie umowy na okres dłuższy niż 3 lata jest udzielana przed wszczęciem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

W celu zapobieżenia nieprawidłowościom zachodzącym w związku z wykonywaniem umów w sprawach zamówień publicznych, wprowadzono regulacje utrudniające zmianę treści umowy po wyborze najkorzystniejszej oferty.

Umowa nie może być zawarta w innym zakresie, niż zakres objęty przedmiotem zamówienia. Zakres świadczenia wykonawcy wynikający z umowy powinien być tożsamy ze zobowiązaniem zawartym w ofercie, a umowa w sprawie zamówienia publicznego jest nieważna w części wykraczającej poza określenie przedmiotu zamówienia zawarte w specyfikacji istotnych warunków zamówienia.

Ponadto zmiany umowy są możliwe tylko wtedy, gdy są korzystne dla zamawiającego, zaś zmiany niekorzystne jedynie wówczas, gdy zaistnieje konieczność wprowadzenia takich zmian, wynikająca z okoliczności, których nie można było przewidzieć w chwili zawarcia umowy. Zmiana umowy dokonana z naruszeniem tych przepisów jest *ex lege* nieważna.

Ustawa doprecyzowuje postanowienia dotyczące nieważności umów. Stworzono katalog okoliczności, których zaistnienie skutkować będzie nieważnością umo-

wy w sprawie zamówienia publicznego, obejmujący najpoważniejsze naruszenia ustawowych obowiązków zamawiającego.

W ustawie uregulowano problematykę zabezpieczenia należytego wykonania umowy. Zabezpieczenie należytego wykonania umowy ma służyć pokryciu roszczeń z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy w sprawie zamówienia publicznego, a jeżeli wykonawca jest jednocześnie gwarantem, także pokryciu roszczeń z tytułu gwarancji jakości. Nowe rozwiązania wprowadzają zasadniczo fakultatywność żądania zabezpieczenia, z wyjątkiem następujących przypadków:

- zamówień na roboty budowlane o wartości przekraczającej wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60 000 euro;
- zamówień na dostawy lub usługi o wartości przekraczającej wyrażoną w złotych równowartość kwoty 5 000 000 euro;
- umów zawieranych na okres dłuższy niż 3 lata (z kilkoma wyjątkami).

Ustawa rozszerza katalog form, w których wykonawca może wnieść zabezpieczenie o poręczenia udzielane przez podmioty, o których mowa w art 6b ust. 5 pkt 2) ustawy o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości. Rozwiązanie powyższe zostało wprowadzone z uwagi na trudności w pozyskaniu gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych, a także wysokie koszty wnoszenia zabezpieczenia w pieniądzu, przez małych i średnich przedsiębiorców. Poza wskazaną powyżej formą, zabezpieczenie należytego wykonania umowy może być wnoszone w pieniądzu, poręczeniach bankowych, gwarancjach bankowych, gwarancjach ubezpieczeniowych. Za zgodą zamawiającego zabezpieczenie może być wnoszone również w wekslach z poręczeniem wekslowym banku, przez ustanowienie zastawu na papierach wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego i przez ustanowienie zastawu rejestrowego, na zasadach określonych w przepisach o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów.

W celu ułatwienia funkcjonowania przedsiębiorców na rynku zamówień publicznych, w ustawie wprowadzone zostały przepisy pozwalające wykonawcom na elastyczne dokonywanie zmiany formy zabezpieczenia. Zmiana formy zabezpieczenia jest jednakże zawsze dokonywana z zachowaniem ciągłości zabezpieczenia i bez zmniejszenia jego wysokości.

Ustawa wzmacnia pozycję Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych jako organu kontrolnego.

Prezes Urzędu Zamówień Publicznych w ramach uprawnień kontrolnych ma w szczególności prawo bieżącej kontroli na każdym etapie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego oraz obligatoryjnej kontroli postępowań przed zawarciem umowy w przypadkach zamówień o największej wartości. Uprawnienia kontrolne mają ułatwiać monitorowanie rynku zamówień publicznych, pomagać w ujawnianiu obszarów patologicznych narażonych na zachowania korupcyjne, a w konsekwencji zapobiegać nieprawidłowościom w gospodarowaniu środkami publicznymi i naruszeniom przepisów ustawy o zamówieniach publicznych.

Ustawa precyzyjnie i szczegółowo określa zasady kontroli sprawowanej przez Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych, której celem jest sprawdzenie zgodności postępowania o udzielenie zamówienia z przepisami ustawy.

Ustawa wprowadza też nową instytucję, obserwatora, która ma na celu zapewnienie prawidłowości działania zamawiającego na etapie oceny ofert.

Niezależny od stron postępowania obserwator wyznaczany przez Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych z listy arbitrów jest obecny w trakcie prac komisji przetargowej od chwili otwarcia ofert. Z prac komisji obserwator sporządza informację o przebiegu jej prac, którą przedstawi kierownikowi zamawiającego oraz Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych. Informację tę włącza się do protokołu.

Ustawa zwiększa odpowiedzialność zamawiających za podejmowane decyzje zawierając sankcje za naruszenie odpowiednich przepisów Prawa zamówień publicznych przez zamawiających spoza sektora finansów publicznych, których nie obowiązują przepisy ustawy o finansach publicznych w tym zakresie. Zindywidualizowaną odpowiedzialnością objęto wszystkie osoby występujące po stronie zamawiającego, w tym osoby uczestniczące w pracach komisji przetargowej.

Odpowiedzialności na podstawie ustawy Prawo zamówień publicznych nie ponoszą podmioty objęte ustawą z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 ze zm.), która przewiduje inny sposób sankcjonowania naruszeń zasad udzielania zamówień.

Sankcji w postaci kary pieniężnej podlega każdy zamawiający, który:

- udzieli zamówienia publicznego z naruszeniem przepisów ustawy określających przestanki stosowania poszczególnych trybów postępowania,
- udzieli zamówienia publicznego bez wymaganego ogłoszenia,
- unieważnia postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego z naruszeniem przepisów ustawy określających przestanki unieważnienia,
- dokonuje czynności bez wymaganej zgody Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych,
- dokonuje zmian w zawartej umowie w sprawie zamówienia publicznego z naruszeniem przepisów ustawy.

Wysokość kary została uzależniona od wartości przedmiotu zamówienia. Przy najmniejszych zamówieniach wynosi ona 3000 złotych. Przy zamówieniach, w których wartość przedmiotu zamówienia przewyższa równowartość kwoty 5 000 000 euro dla usług lub dostaw oraz 10 000 000 euro dla robót budowlanych wynosi 150 000 złotych. Środki z kary pieniężnej stanowią dochód budżetu państwa.

Wszystkie kary pieniężne nakłada w drodze decyzji administracyjnej Prezes Urzędu Zamówień Publicznych.

II. OCHRONA PRAWNA WYKONAWCY

Ustawa określa zasady i tryb udzielania zamówień publicznych, *środki ochrony prawnej*, kontrolę udzielania zamówień publicznych oraz organy właściwe w sprawach w niej uregulowanych (art. 1). Jest to zatem akt prawny stanowiący (wraz z wydanymi na jego podstawie rozporządzeniami wykonawczymi) kompleksową regulację określaną potocznie jako **system zamówień publicznych**.

Zaletą p.z.p. jest pełne dostosowanie polskiego systemu zamówień publicznych do wymogów Unii Europejskiej. W ramach harmonizacji polskiego systemu zamówień publicznych z prawem europejskim uwzględniono obowiązujące dyrektywy unijne regulujące system zamówień publicznych. W chwili uchwalenia p.z.p. trwały jeszcze prace legislacyjne, w następstwie których do dyrektyw unijnych wprowadzono zmiany dotyczące koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na dostawy, usługi i roboty budowlane (COM 2000275) i procedur udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych (COM 2000276). Zmiany te weszły już w życie (zostały opublikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej L 134 z 30.04.2004 r. – dyrektywa „klasyczna” jako dyrektywa 2004/18/EC i dyrektywa „sektorowa” jako dyrektywa 2004/17/EC). Nowe dyrektywy wymagają implementacji do przepisów prawa krajowego, która powinna nastąpić do 31.01. 2006 r.

1. Istota ochrony prawnej

Postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego, zważywszy, iż jego celem jest wybór najkorzystniejszej oferty i zawarcie pomiędzy zamawiającym a wykonawcą – którego ofertę zamawiający uznał za ofertę najkorzystniejszą – umowy cywilnoprawnej, jest postępowaniem o charakterze cywilnoprawnym. Wynikają z tego określone konsekwencje natury prawnej. Obie strony postępowania są zainteresowane we właściwej realizacji przysługujących im praw podmiotowych¹, dlatego do

ich realizacji dochodzi z reguły w sposób bezkolizyjny. Kierują się one poczuciem obowiązku lub obawą przed konsekwencjami, jakie mogą wyniknąć z niewykonania obowiązku. Jednakże na wypadek, „gdy zobowiązany tego nie czyni, a więc gdy nie przestrzega ogólnego obowiązku nieprzeszkadzania uprawnionemu w wykonywaniu jego prawa lub narusza swój obowiązek szczególny czynienia lub nieczynienia na rzecz uprawnionego, a nawet gdy tylko powstaje obawa, że zobowiązany ze swych obowiązków się nie wywiąże, rodzi się potrzeba zapewnienia uprawnionemu odpowiednich środków mających na celu zmuszenie strony zobowiązanej do uczynienia zadość jego obowiązkowi. Te środki składają się na pojęcie ochrony praw podmiotowych.”² Są to przede wszystkim środki o charakterze materialnoprawnym, mające na celu przywrócenie stanu zgodnego z prawem. W razie, gdy nie okażą się one skuteczne, ochrona praw podmiotowych wkracza w dziedzinę prawa procesowego.

Zatem, przez „**ochronę praw podmiotowych należy rozumieć system roszczeń (...), jakie przysługują uprawnionemu w razie naruszenia lub tylko zagrożenia jego prawa**”.³

O tym, jakie roszczenia powstają dla uprawnionego w razie naruszenia jego prawa decyduje treść tego prawa. W rozważanym przypadku, w razie naruszenia przez zamawiającego w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego przez wykonawcę, mają zastosowanie przepisy Działu VI p.z.p., traktujące o środkach ochrony prawnej (art. 179 i nast.).

Krąg uprawnionych do korzystania ze środków ochrony prawnej przewidzianych w p.z.p. obejmuje nie tylko wykonawców (w rozumieniu art. 2 pkt 11 ustawy), lecz również uczestników konkursu (art. 99 i nast. p.z.p.), a także inne osoby (np. osoby, które zamierzają oprotestować zamieszczone ogłoszenie o zamówieniu publicznym jako nieodpowiadające wymaganiom ustawy i tym samym niepozwalające na podjęcie decyzji o uczestnictwie w postępowaniu o przedmiotowe zamówienie publiczne oraz organizacje zrzeszające wykonawców wpisane na listę prowadzoną przez Prezesa UZP. Wykonawcy, uczestnicy konkursu i „inne” osoby muszą wykazać interes prawny, o którym mowa w art.179 ust. 1 (o czym niżej).

Jak już wyżej podkreślono, przepis art. 2 pkt 11 p.z.p. **definiuje pojęcie „wykonawcy”**, Jest to tzw. definicja legalna (ustawowa). Stosownie do tej definicji pod pojęciem „wykonawcy” należy rozumieć osobę fizyczną, osobę prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, która:

- ubiega się o udzielenie zamówienia publicznego,
- złożyła ofertę, lub
- zawarła umowę w sprawie zamówienia publicznego.

¹ Prawem podmiotowym jest przyznana przez normę prawną na rzecz podmiotu stosunku prawnego możliwość postępowania w sposób określony w tej normie, czyli zgodnie z treścią prawa przedmiotowego. Por. S. Grzybowski w: System prawa cywilnego Tom I, Wydawnictwo PAN 1985 s. 216.

² Zob. J. Ignatowicz w: System prawa cywilnego Tom I, Wydawnictwo PAN 1985 s. 856.

³ Tamże, s. 857.

Zamierzeniem ustawodawcy było zastąpienie dotychczas funkcjonujących w systemie zamówień publicznych pojęć „wykonawca” (robót budowlanych czy usług) „dostawca”, „oferent”, „uczestnik postępowania” jednolitym pojęciem „wykonawca”. Pierwsze z wymienionych wyżej wymagań spełniają podmioty, które w jakikolwiek sposób przejawiają wobec zamawiającego zainteresowanie uzyskaniem zamówienia, drugie – osoby, które złożyły oferty, trzecie zaś – osoby, które zawarły umowy w sprawie zamówienia publicznego. Wprowadzenie jednolitego terminu „wykonawca” przyczynia się do większej precyzji obowiązujących obecnie przepisów.

Nie uległ zmianie katalog potencjalnych wykonawców. Mogą być nimi osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej. W legalnej definicji wykonawcy podkreślono, że status prawny „wykonawcy” łączy się zawsze z określoną formą uczestnictwa danego podmiotu w procedurze udzielenia zamówienia publicznego. W pierwszym okresie „ubiegania się o zamówienie”, w przypadku procedur otwartych (np. w przetargu nieograniczonym) status „wykonawcy” będzie przysługiwał każdemu podmiotowi, który w ten, czy inny sposób zadeklaruje zamawiającemu chęć uzyskania zamówienia (np. pobierze specyfikację czy wystąpi z wnioskiem o wyjaśnienie jej treści). W przypadku procedur ograniczonych (np. negocjacji bez ogłoszenia) status „wykonawcy” powinien przysługiwać tylko podmiotom zaproszonym do udziału w postępowaniu. Z kolei, w postępowaniu toczącym się po złożeniu ofert status „wykonawcy” będzie przysługiwał jedynie tym podmiotom, które złożyły oferty w tym postępowaniu. Wreszcie, po zakończeniu postępowania o udzielenie zamówienia status „wykonawcy” zachowa już tylko podmiot, z którym zamawiający zawrze umowę w sprawie zamówienia publicznego.

2. Środki ochrony prawnej

Prawo zamówień publicznych wprowadza dwojakiego rodzaju środki ochrony prawnej:

- środki odwoławcze, którymi są: protest (art. 180 ust. 1) i odwołanie (art. 184 ust. 1) i
- skarga do sądu: skarga na wyrok zespołu arbitrów i skarga na postanowienie zespołu arbitrów kończące postępowanie odwoławcze (art. 194 ust. 1).

Środki odwoławcze są podstawowymi środkami ochrony prawnej. Każdy z tych środków jest swoistym roszczeniem uprawnionego zmierzającym do przywrócenia stanu prawnego zgodnego z przepisami p.z.p. Protest jest środkiem odwoławczym wnoszonym wobec czynności lub zaniechania zamawiającego, odwołanie zaś – środkiem odwoławczym od odrzucenia lub oddalenia protestu. Każdy z wymienionych środków odwoławczych podlega rozpoznaniu na zasadach określonych w p.z.p. i w tym wyraża się ich specyfika. Protest wnosi się do zamawiającego i on go rozpoznaje (postępowanie protestacyjne przypomina zatem postępowanie reklamacyjne). Odwołanie wnosi się do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych, a roz-

poznaje je organ niezależny zarówno od stron, jak i od Prezesa UZP – **zespół arbitrów, funkcjonujący na podstawie przepisów procedury cywilnej o sądzie polubownym, z licznymi odrębnościami określonymi w p.z.p.**

Skarga do sądu, o której wyżej mowa, **nie jest środkiem odwoławczym, lecz nadzwyczajnym środkiem kontroli orzeczeń zespołów arbitrów, wyroków i postanowień kończących postępowanie odwoławcze, wykonywanej przez sąd powszechny** (sądy okręgowe właściwe według miejsca zamieszkania lub siedziby zamawiającego).

Wniesienie każdego z wymienionych środków ochrony prawnej skutkuje wszczęciem stosownego postępowania:

- protestacyjnego,
- odwoławczego,
- skargowego.

III. INTERES PRAWNY WYKONAWCY JAKO PRZESŁANKA KORZYSTANIA ZE ŚRODKÓW OCHRONY PRAWNEJ

Materialnoprawną przesłanką skutecznego wniesienia przez uprawniony podmiot (wykonawcę, uczestnika konkursu, inną osobę uprawnioną) środka ochrony prawnej jest wykazanie, że jego (uprawnionego podmiotu) interes prawny w uzyskaniu zamówienia doznał lub może doznać uszczerbku w wyniku naruszenia przez zamawiającego przepisów p.z.p. (art. 179 ust. 1). Stosując wykładnię gramatyczną i systemową powołanego wyżej przepisu, należy przyjąć, że wykazanie przez uprawniony podmiot interesu prawnego, o którym wyżej mowa, jest jego obowiązkiem przy korzystaniu z każdego środka ochrony prawnej.

Charakter prawny wymienionej wyżej przesłanki oznacza, że jej niewykazanie przez wnoszącego środek ochrony prawnej skutkuje oddaleniem wniesionego środka, także wtedy, gdy środek ten jest merytorycznie uzasadniony, tj. gdy zostało wykazane naruszenie przez zamawiającego przepisów p.z.p. czy przepisów zawartych w aktach wykonawczych wydanych na podstawie tej ustawy.

Pomiędzy naruszeniem przez zamawiającego przepisów p.z.p. a doznaniem (możliwością doznania) przez uprawniony podmiot uszczerbku w jego interesie prawnym musi istnieć **normalny związek przyczynowy**. Związek taki zachodzi, gdy skutek (w rozważanym przypadku uszczerbek lub zagrożenie interesu prawnego podmiotu uprawnionego do wniesienia środka ochrony prawnej) jest normalnym następstwem zdarzenia rozpatrywanego jako przyczyna (tu naruszenie przez zamawiającego przepisów p.z.p.). Obowiązek wykazania istnienia takiego związku przyczynowego ciąży na korzystającym ze środka ochrony prawnej.

Pojęcie interesu prawnego, jak się przyjmuje, należy rozumieć w sposób określony w prawie cywilnym. Wiąże się to z cywilistycznym charakterem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, wynikającym z celu tego postępowania, którym jest zawarcie pomiędzy zamawiającym a wykonawcą, którego oferta została wybrana jako oferta najkorzystniejsza umowy w sprawie zamówienia publicznego.

Interes prawny jest w prawie cywilnym rozumiany szeroko. W doktrynie podkreśla się, że „Interes uzasadniający prawo do ochrony i uczestnictwa w odnośnym postępowaniu musi być interesem prawnym, tzn. dotyczyć określonego prawa lub stosunku prawnego (...). Nie wystarczy przeto interes czysto uczuciowy, emocjonalny lub zaspakajający wyłącznie społeczne żądania i aspiracje dochodzącego ochrony. Może natomiast mieć – podobnie jak samo prawo, u podłoża którego on leży – zarówno charakter majątkowy, jak i niemajątkowy. Usprawiedliwiający ochronę interes musi pozostawać w zgodzie z porządkiem prawnym i zasadami współżycia społecznego (...)”.⁴ Przenosząc przytoczony wyżej pogląd doktryny prawa cywilnego do systemu zamówień publicznych, należy podkreślić jego pełną przydatność we właściwym rozumieniu pojęcia interesu prawnego, o którym mowa w art. 179 ust. 1 p.z.p.

W orzecznictwie zespołów arbitrów i Sadu Okręgowego w Warszawie, kształtującym się pod rządem ustawy o zamówieniach publicznych z 1994 r., utrwalił się pogląd prawny, że interes prawny wnoszącego środek odwoławczy **musi doznać uszczerbku w konkretnym postępowaniu, w którym on uczestniczy i polegać na tym, że traci możliwość uznania jego oferty za ofertę najkorzystniejszą.** Interes ten nie może być oceniany pod kątem ewentualnego i niepewnego udziału odwołującego się w przyszłym postępowaniu o przedmiotowe zamówienie publiczne i uzyskanie w nim wyniku polegającego na wyborze przez zamawiającego jego oferty.⁵

Innym istotnym dorobkiem orzecznictwa jest pogląd prawny, według którego **interes prawny odwołującego się doznaje uszczerbku jedynie wówczas, gdy w następstwie uwzględnienia odwołania i ponownej oceny ofert jego oferta byłaby uznana za ofertę najkorzystniejszą.**⁶

Reasumując problematykę interesu prawnego, uregulowanego w art. 197 ust. 1 p.z.p., i patrząc na tę problematykę z punktu widzenia wykonawcy, należy podkreślić, że **wykonawca wnoszący środek ochrony prawnej, jest obowiązany wykazać:**

- naruszenie przez zamawiającego przepisów p.z.p., także przepisów zawartych w aktach wykonawczych wydanych na podstawie tej ustawy (o czym niżej),
- doznanie lub możliwość doznania uszczerbku w jego interesie prawnym,
- normalny związek przyczynowy pomiędzy naruszeniem przepisów p.z.p., w tym przepisów aktów wykonawczych do tej ustawy a uszczerbkiem w jego interesie prawnym.

Dla wykazania zaistnienia materialnoprawnej przesłanki skuteczności wniesionego środka ochrony prawnej, o której mowa wyżej, konieczne jest przytoczenie okoliczności faktycznych uzasadniających doznanie lub możliwość doznania

⁴ Tamże, s. 875.

⁵ Zob. Wyrok SO w Warszawie z 10.04.2003 r. Sygn. akt V Ca 165/03.

⁶ Zob. Wyrok ZA z 1.09.2003 r. Sygn. akt UZP/ZO/0-1348/03.

(w wyniku naruszenia przez zamawiającego przepisów p.z.p.) uszczerbku w interesie prawnym. Przy ocenie tych okoliczności faktycznych wykonawca powinien mieć na uwadze przytoczone wyżej poglądy doktryny i orzecznictwa w kwestii interesu prawnego. Należy też uwzględnić orzecznictwo i piśmiennictwo w tej materii, **które będzie się kształtować pod rządem p.z.p.**

Ponownego podkreślenia wymaga skutek prawny niewykazania przez wykonawcę przesłanki interesu prawnego, o której mowa w art. 179 ust. 1 p.z.p. **Jest nim oddalenie wniesionego środka ochrony prawnej, mimo wykazania, że zamawiający naruszył przepisy Prawa zamówień publicznych.**

IV. PROTEST I POSTĘPOWANIE PROTESTACYJNE

1. Protest

Instytucja protestu jako pierwszego z dwóch środków odwoławczych została wprowadzona do systemu zamówień publicznych ustawą o zamówieniach publicznych z 1994 r. i utrzymana w ustawie Prawo zamówień publicznych z 2004 r. Wprowadzone w p.z.p. zmiany w instytucji protestu nie dotyczą istoty tego środka odwoławczego, lecz szczegółowych rozwiązań polegających na:

- przyznaniu wykonawcom prawa do protestu w każdym postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, niezależnie od wartości przedmiotu zamówienia,
- jednoznacznym przyjęciu (doprecyzowaniu), że protest przysługuje także w przypadku zaniechania przez zamawiającego czynności, do której dokonania jest obowiązany na podstawie ustawy,
- przyśpieszeniu postępowania protestacyjnego przez ograniczenie terminu wniesienia protestu wobec treści siwz, a także skrócenie terminów: przystąpienia uczestnika postępowania do protestu i rozstrzygnięcia protestu przez zamawiającego,
- doprecyzowaniu momentu ostatecznego rozstrzygnięcia protestu.

W obecnym stanie prawnym wykonawcy przysługuje protest wobec:

- każdej czynności zamawiającego dokonanej w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, niezależnie od wartości przedmiotu zamówienia (oczywiście powyżej równowartości 6000 euro, gdyż tylko wówczas stosuje się ustawę) i od trybu, w którym postępowanie jest prowadzone, wobec każdego zaniechania przez zamawiającego czynności, do której jest obowiązany na podstawie ustawy (art. 180 ust. 1 p.z.p.).

Korzystając z powyższego uprawnienia, wykonawca musi pamiętać, że protest jest środkiem ochrony prawnej, wobec czego ciąży na nim obowiązek wykazania, iż w wyniku oprotestowanej czynności zamawiającego lub zaniechania czynności,

do której był obowiązany – jego interes prawny doznał lub mógł doznać uszczerbku (o czym mowa wyżej w części II). Wykazanie interesu prawnego powinno być zawarte w uzasadnieniu protestu (tej kwestii powinna być poświęcona początkowa część uzasadnienia).

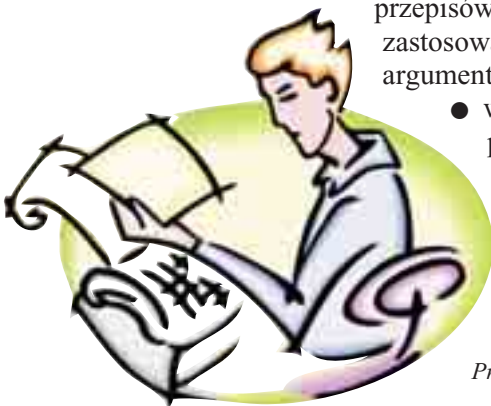
Czynnością zamawiającego jest **jego działanie** podjęte w toku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, **które rodzi określone skutki prawne**. Czynnościami, o których mowa, m.in. są:

- ogłoszenie o zamówieniu publicznym,
- specyfikacja istotnych warunków zamówienia,
- wykluczenie wykonawcy z postępowania,
- ocena ofert,
- odrzucenie oferty,
- wybór oferty najkorzystniejszej,
- unieważnienie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Z praktyki wynika, że wymienione wyżej czynności zamawiających stanowią najczęściej przedmiot protestów wnoszonych przez wykonawców.

Zaniechanie, o którym mowa w art. 180 ust. 1 p.z.p., występuje, gdy zamawiający nie podejmuje w toku postępowania o zamówienie publiczne tych czynności, do których dokonania jest obowiązany na podstawie przepisów p.z.p. Dla przykładu, zaniechaniem zamawiającego jest niewykonanie obowiązku wyjaśnienia treści siwz, mimo stosownego zapytania wykonawcy (art. 38 ust. 1 p.z.p.) czy niewykonanie obowiązku równoczesnego zawiadomienia wszystkich wykonawców, którzy ubiegali się o udzielenie zamówienia o unieważnieniu postępowania, z podaniem uzasadnienia faktycznego i prawnego (art. 93 ust. 3 p.z.p.).

Stosownie do art. 180 ust. 1 p.z.p. protest musi być „**pisemny**”, a to oznacza dla wykonawcy obowiązek złożenia protestu na piśmie (w formie pisma). **O tym obowiązku wykonawca, jeśli chce uniknąć komplikacji związanych z wniesieniem protestu, musi pamiętać.** Powołany wyżej przepis jest przepisem szczególnym (*lex specialis*) w stosunku do innych przepisów p.z.p., w szczególności do przepisów art. 27 i 28 tej ustawy. Protest nie jest „oświadczeniem” w rozumieniu tych przepisów. Za tym, że wymienione przepisy nie mają zastosowania do protestu przemawiają następujące argumenty:

- wprowadzenie odrębnej regulacji dotyczącej protestu (art. 180 ust. 1),
- niemożność przyjęcia rozwiązania, według którego w zależności od wartości przedmiotu zamówienia do protestu miałyby zastosowanie odmienne regulacje prawne (zawarte w art. 27 i 28 p.z.p.).

Protest należy wnieść w formie pisma

Wniesienie protestu za pomocą telefaksu czy drogą elektroniczną nie spełnia wymagania **pisemności** protestu.

Termin wniesienia protestu reguluje przepis art. 180 ust. 2 p.z.p., z ograniczeniem określonym w ust. 3. Zgodnie z przepisem ust. 2 protest wnosi się w terminie 7 dni od dnia, w którym wykonawca powziął lub mógł powziąć wiadomość o okolicznościach stanowiących podstawę jego wniesienia. Chodzi tu o okoliczności faktyczne, które legły u podstaw czynności zamawiającego. Doręczenie wykonawcy zawiadomienia o czynności zamawiającego (treści czynności, w określonych w p.z.p. przypadkach – wraz z uzasadnieniem faktycznym i prawnym) jest **zdarzeniem prawnym**. Dzień, w którym zdarzenie to nastąpiło jest początkiem biegu terminu (dlatego tak ważne dla wykonawcy jest ustalenie tego dnia). **Termin liczy się od następnego dnia od zdarzenia** (dnia zdarzenia nie uwzględnia się przy obliczeniu terminu). Wynika to z przepisu art. 111 § 2 k.c., który to przepis ma zastosowanie przy obliczaniu terminu do wniesienia protestu (art. 14 p.z.p.).

Ograniczenie przewidziane w ust. 3 powołanego artykułu, dotyczy terminu protestu wobec **postanowień siwz**, protest ten **wnosi się nie później niż 3 dni przed**

terminem składania ofert i w tym tylko wyraża się istota ograniczenia (nie należy rozumieć tego ograniczenia w ten

sposób, że termin wniesienia protestu wobec postanowień siwz uległ skróceniu do 3 dni – termin ten wynosi także 7 dni). Ograniczenie, o którym mowa, jest uzasadniane względem na szybkość postępowania o zamówienie publiczne. Z praktyki wynika, że protesty wobec postanowień siwz nie są liczne, **co wydaje się efektem niedocenienia przez wykonawców istoty problemu**. Należy przypomnieć – siwz jest podstawowym dokumentem przy opracowywaniu ofert przez wykonawców, w ich interesie prawnym leży zatem, by dokument ten był sporządzany przez zamawiających poprawnie, w pełni profesjonalnie, a także by poszczególne jego postanowienia nie nasuwały trudności interpretacyjnych. Dlatego liczniejsze protesty wobec postanowień siwz, poprzedzone

dokładniejszą analizą tego podstawowego przy opracowywaniu ofert dokumentu, nie pozostawałyby bez znaczenia dla przebiegu dalszego postępowania.

Termin do wniesienia protestu jest **terminem zawitym**. Jego bezskuteczny upływ powoduje **wygaśnięcie prawa** wykonawcy do tego środka ochrony prawnej wobec tej samej czynności lub tego samego **zaniechania** zamawiającego. Oznacza to, że termin, o którym mowa, nie może zostać przywrócony (przywróceniu podlegają tylko tzw. terminy procesowe).

Przepis art. 180 ust. 2 reguluje też drugą ważną kwestię – utrzymuje dotychczasowe rozwiązanie, według którego protest (treść protestu) uważa się za wniesiony z chwilą, gdy doszedł on do zamawiającego, w taki sposób, że mógł się on zapoznać z jego treścią. Wykorzystano tu konstrukcję prawną przyjętą w prawie cywilnym (art. 61 k.c.) dla oświadczenia woli, które ma być złożone innej osobie (jest złożone

Termin do wniesienia protestu jest terminem zawitym

z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią). Przyjęte rozwiązanie odpowiada istocie postępowania protestacyjnego. Trzeba bowiem pamiętać, że protest jest kierowany do zamawiającego, który go rozpoznaje i rozstrzyga o jego zasadności. **Chwila faktycznego** zapoznania się zamawiającego z treścią protestu nie ma znaczenia prawnego. Zapoznanie się zamawiającego z treścią protestu może nastąpić bezpośrednio po otrzymaniu protestu lub w następnych godzinach czy dniach. Istotne jest, że pisemny protest dotarł w terminie do zamawiającego i od tej chwili mógł się zapoznać z jego treścią. Ustawodawca pozostawił mu 5 dni na rozstrzygnięcie protestu, licząc od dnia wniesienia protestu (art. 183 ust. 1 p.z.p.).

Protest wniesiony po terminie lub wniesiony przez podmiot nieuprawniony zamawiający jest obowiązany **odrzuć** (art. 180 ust. 5 p.z.p.). Podkreślenia wymaga, że odrzucenie protestu następuje tylko z przyczyn formalnych, w razie zaistnienia jednej z dwóch wymienionych wyżej przesłanek. Pierwsza z nich zachodzi, gdy z dokonanego przez zamawiającego obliczenia terminu wynika, że protest doszedł do niego – w sposób pozwalający na zapoznanie się z jego treścią – po upływie ustawowego terminu. W przypadku drugiej przesłanki konieczne jest ustalenie, że podmiot, który wniósł protest, nie jest do tego uprawniony. Odrzucenie protestu z podanych wyżej powodów jest obowiązkiem zamawiającego, także wtedy, gdy protest jest merytorycznie uzasadniony. Odrzucenie protestu z przyczyn merytorycznych musi być potraktowane jako naruszenie przez zamawiającego przepisów p.z.p. Wykonawca nie powinien mylić odrzucenia protestu z jego oddaleniem.

Przepis art. 180 ust. 6 określa warunki formalne, jakim powinien odpowiadać protest. Są to następujące warunki:

- wskazanie oprotestowanej czynności lub zaniechania zamawiającego,
- sprecyzowanie przez protestującego swego żądania,
- zwięzłe przytoczenie zarzutów wobec oprotestowanej czynności lub zaniechania zamawiającego,
- uzasadnienie protestu, tj. przytoczenie okoliczności faktycznych uzasadniających wniesienie protestu.

Powołany wyżej przepis określa minimum wymagań, jakim powinien odpowiadać protest. Są one jednak wystarczające, stwarzają bowiem protestującemu możliwość przedstawienia swych racji, zamawiającemu zaś – ustosunkowanie się do nich.

Ustawodawca użył w powołanym przepisie dwóch pojęć, które wymagają komentarza – „**żądanie**” i „**zarzuty**”. Przez „**żądanie**” należy rozumieć określenie zachowania zamawiającego, jakiego wykonawca oczekuje od zamawiającego w następstwie wniesionego protestu (najczęściej będzie to żądanie zmiany oprotestowanej czynności lub dokonanie czynności zaniechanej, rzadziej żądanie unieważnienia oprotestowanej czynności czy unieważnienia postępowania o udzielenie przedmiotowego zamówienia). Z kolei, przez „**zarzuty**” rozumie się argumenty natury faktycznej i prawnej na rzecz stanowiska protestującego, że oprotestowana czynność zamawiającego została dokonana z naruszeniem prawa czy postanowień siwz, względnie, że zaniechana przez zamawiającego czynność należy do kręgu tych czynności, do

których dokonania zamawiający był obowiązany na podstawie ustawy. Żądanie powinno być w zasadzie jedno (choć nie można wykluczyć żądania alternatywnego). Zarzutów może być wiele, przy czym ich ilość zależy od oceny przez wykonawcę oprotestowanej czynności czy zaniechania zamawiającego w kontekście naruszenia prawa czy postanowień siwz. Ustawodawca wymaga od protestującego **zwięzłego przytoczenia zarzutów**, przy czym wymaganie zwięzłości dotyczy również przytaczania **okoliczności faktycznych i prawnych** uzasadniających wniesienie protestu. Wiąże się to z charakterem prawnym protestu (*sui generis* reklamacji).

Barierę czasową, której wykonawca przy wnoszeniu protestu przekroczyć nie może, stanowi moment zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego (art. 180 ust. 5 p.z.p.). Wniesienie protestu po zawarciu umowy jest niedopuszczalne (wniosek *a contrario* z powołanego wyżej przepisu).

2. Postępowanie protestacyjne

Postępowanie protestacyjne toczy się przed zamawiającym. Wszczytna je wniesienie protestu, a kończy rozstrzygnięcie protestu przez zamawiającego lub brak takiego rozstrzygnięcia w określonym terminie.

Postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego jest jawne (art. 8 ust. 1 p.z.p.). Ta kardynalna zasada obowiązująca w systemie zamówień publicznych stwarza wykonawcom szansę zainteresowania wszczynanymi przez zamawiających postępowaniami o udzielenie zamówienia publicznego i uczestnictwa w tych postępowaniach, które odpowiadają przedmiotowi ich działalności gospodarczej. Sprzyja też temu zasada powszechności dostępu podmiotów gospodarczych do zamówień publicznych.

Rzeczą wykonawców jest wykorzystanie tej szansy, a w przypadku udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, wykazanie aktywności, także w kontekście właściwego korzystania ze środków ochrony prawnej, w tym z instytucji protestu.

Szczególne znaczenie ma ustalenie zdarzenia prawnego, od którego biegnie termin do wniesienia protestu (o czym wyżej) i podjęcie decyzji co do wniesienia protestu wobec czynności zamawiającego, z którą to zdarzenie jest związane. Inaczej ma się rzecz w przypadku zaniechania przez zamawiającego czynności, do której był obowiązany na podstawie ustawy. W tym przypadku wykonawca nie jest związany terminem i może wnieść protest w momencie powzięcia wiadomości o zaniechaniu zamawiającego, a także uznania, że dokonanie zaniechanej czynności nie pozostanie bez wpływu na dalszy tok postępowania.

Kolejną czynnością wykonawcy jest opracowanie **pisemnego** protestu, zwracając uwagę na ustawowe wymagania w tym względzie (art. 180 ust. 6 p.z.p.), a zwłaszcza na:

- wskazanie czynności zamawiającego – zaniechanej przez zamawiającego czynności, do której był obowiązany na podstawie ustawy – stanowiącej przedmiot protestu,

- wykazanie, że jego interes prawny w uzyskaniu zamówienia doznał lub może doznać uszczerbku w wyniku naruszenia przez zamawiającego przepisów p.z.p.,
- zwięzłe sprecyzowanie zarzutów wobec oprotestowanej czynności czy zaniechania czynności zamawiającego,
- sprecyzowanie żądania,
- opracowanie uzasadnienia protestu, które powinno obejmować wykazanie interesu prawnego oraz zwięzłe przytoczenie okoliczności faktycznych i prawnych uzasadniających wniesienie protestu.

Opracowany protest musi być podpisany przez wykonawcę, tj. przez osobę bądź osoby uprawnione do składania oświadczeń woli w imieniu wykonawcy – w zależności od jego statusu prawnego. Należy pamiętać o skutku prawnym braku właściwego podpisu protestu przez wykonawcę, którym jest odrzucenie protestu przez zamawiającego (art. 180 ust. 5 p.z.p.).

Kolejnym krokiem wykonawcy powinno być wniesienie protestu do zamawiającego. Należy przy tym pamiętać, by:

- zachować ustawowy termin 7 dni (w przypadku protestu wobec postanowień siwz obowiązuje ograniczenie – protest musi być wniesiony nie później niż 3 dni przed upływem terminu składania ofert), a także
- doszedł do zamawiającego w sposób umożliwiający mu zapoznanie się z treścią protestu.

Sprostanie temu ostatniemu wymaganiu oznacza w praktyce potrzebę odpowiednio wcześniejszego wniesienia protestu do zamawiającego (np. w przedostatnim dniu terminu lub ostatniego dnia, ale w godzinach pracy zamawiającego), by uniknąć jego stwierdzenia, że nie mógł przed upływem ustawowego terminu zapoznać się z treścią protestu. Konsekwencją takiego stwierdzenia mogłoby być odrzucenie protestu. Dopiero wnosząc odwołanie wykonawca musiałby udowodnić, że protest został wniesiony w terminie.

W związku z wniesieniem protestu na zamawiającym ciąży dwa istotne obowiązki, z każdym z nich łączą się bowiem skutki prawne.

Po pierwsze, jest on obowiązany zawiadomić niezwłocznie (bez zbędnej zwłoki, tego samego lub następnego dnia) uczestniczących w postępowaniu wykonawców **o wniesieniu protestu oraz jego treści i zarzutach** (art. 181 ust. 3). Zawiadomienie to umożliwia wykonawcom skorzystanie z **instytucji przystąpienia do protestu** (art. 181 ust. 4 p.z.p.). Termin przystąpienia wykonawcy do protestu został skrócony do **2 dni**, licząc od zawiadomienia o wniesieniu protestu (art. 181 ust. 4 p.z.p.). Instytucja ta nie wzbudziła, jak dotychczas, większego zainteresowania wykonawców. Warto ją jednak polecić, gdyż stwarza szansę uczestnictwa w postępowaniu protestacyjnym, w tym samodzielnego korzystania ze środków ochrony prawnej. Rezygnacja zaś wyłącza możliwość wniesienia protestu, z powołaniem się na te same okoliczności (art. 181 ust. 5 p.z.p.).

Po drugie, w przypadku wniesienia protestu po upływie terminu składania ofert (dotyczy to większości wnoszonych protestów) bieg terminu związania ofertą (art.

85 p.z.p.) **ulega zawieszeniu** (a nie przerwaniu, jak pod rządą ustawy z 1994 r.) do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia protestu (art. 181 ust. 1 p.z.p.). Oznacza to, że od chwili zawieszenia biegu terminu związania ofertą (fakt zawieszenia powinien być odnotowany w dokumentacji postępowania) do ostatecznego rozstrzygnięcia protestu (art. 182 ust. 2 p.z.p.) termin ten nie biegnie. Termin biegnie dalej (a nie od nowa) po ustaniu przyczyny zawieszenia, tj. po ostatecznym rozstrzygnięciu protestu.

O zawieszeniu biegu terminu związania ofertą zamawiający informuje niezwłocznie (bez zbędnej zwłoki, tego samego lub następnego dnia) wykonawców, którzy złożyli oferty, wzywając ich, pod rygorem wykluczenia z postępowania (kolejna, obok wymienionych w art. 24 ust. 1 i 2 p.z.p., przesłanka wykluczenia), do przedłużenia ważności wadium lub wniesienia nowego wadium na przedłużony okres (art. 181 ust. 2 p.z.p.). Przepis ten stwarza trudności interpretacyjne co najmniej co do dwóch użytych w nim zwrotów: „wykonawców, którzy złożyli oferty” i „na przedłużony okres”. Pierwszy zwrot należy rozumieć w ten sposób, że chodzi o wykonawców, którzy złożyli oferty i w dacie zawieszenia biegu terminu związania ofertą pozostali uczestnikami (nie zostali przed tą datą wykluczeni z postępowania,

W przypadku wniesienia protestu po upływie terminu składania ofert, bieg terminu związania ofertą ulega zawieszeniu do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia protestu

ani też złożone przez nich oferty nie zostały odrzucone bądź cofnięte). Gorzej z drugim zwrotem, rzecz bowiem w tym, że zamawiający nie może tego przedłużonego okresu w chwili informowania wykonawców o zawieszeniu biegu terminu związania ofertą dokładnie określić, gdyż go po prostu nie zna. Praktyka wskazuje na podział tej informacji na dwa etapy. W pierwszym etapie zamawiający ogranicza informację do zawiadomienia wykonawców o samym zawieszeniu biegu terminu związania ofertą i **przewidywanej** potrzebie przedłużenia ważności wadium lub wniesienia nowego wadium, w drugim zaś – określa ów przedłużony okres w oparciu o rozeznanie sytuacji w tym względzie.

3. Rozstrzygnięcie protestu

W przepisie art. 182 ust. 1 p.z.p. ustawodawca wprowadził zakaz zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia protestu. W ustępie 2 tego artykułu określił natomiast przesłanki uznania protestu za ostatecz-

nie rozstrzygnięty. Katalog tych przesłanek jest zamknięty. W stosunku do dotychczasowego stanu prawnego wprowadzono w tym katalogu dwie istotne zmiany. Pierwsza dotyczy formy orzeczenia wydawanego przez zespół arbitrów w postępowaniu odwoławczym (wyrok i postanowienie kończące postępowanie odwoławcze). Druga zaś wiąże ostateczne rozstrzygnięcie protestu z orzeczeniem sądu powszechnego (sądu okręgowego właściwego według miejsca zamieszkania lub siedziby zamawiającego) wydanym na skutek skargi do tego sądu na orzeczenie zespołu arbitrów (wyrok, postanowienie kończące postępowanie odwoławcze) lub z upływem terminu do wniesienia takiej skargi, ale tylko w przypadku, gdy wartość przedmiotu zamówienia przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty: dla robót budowlanych – 10 mln euro, dla dostaw lub usług – 5 mln euro.

Ustawa dopuszcza zawarcie umowy w sprawie zamówienia publicznego przed ostatecznym rozstrzygnięciem protestu przy łącznym spełnieniu następujących przesłanek:

- zgodę na zawarcie umowy wyrazi – na wniosek zamawiającego – Prezes UZP,
- zgoda zostanie wyrażona w formie decyzji administracyjnej (w rozumieniu art. 107 k.p.a.),
- zachodzi pilna potrzeba udzielenia zamówienia publicznego, podyktowana względami społecznymi lub gospodarczymi,
- potrzeby tej nie można było wcześniej przewidzieć i nie wynikała ona z winy zamawiającego.

Umowa w sprawie zamówienia publicznego zawarta przed ostatecznym rozstrzygnięciem protestu bez zgody Prezesa UZP jest nieważna od początku, przy czym jest to nieważność bezwzględna (art. 58 § 2 k.c. w zw. z art. 14 p.z.p.). Nieważności tej nie można usunąć ani przez odwołanie odmowy zgody, ani też przez późniejszą zgodę (tzw. konwalidację). Stwierdzenie nieważności umowy wymaga orzeczenia sądu powszechnego.

Podstawową czynnością zamawiającego w postępowaniu protestacyjnym jest **rozstrzygnięcie wniesionego protestu**. Ustawodawca skrócił z 7 dni (pod rządą ustawy z 1994 r.) do 5 dni termin (w rozumieniu – okres czasu) pozostawiony zamawiającemu na rozstrzygnięcie protestu (art. 183 ust. 1 p.z.p.). Użyty w tym przepisie zwrot „Zamawiający rozstrzyga...” oznacza, że zamawiający **jest obowiązany** do rozstrzygnięcia protestu w ustawowym terminie. Zdanie drugie tego przepisu („Brak rozstrzygnięcia protestu w tym terminie uznaje się za jego oddalenie”) należy traktować jako swego rodzaju „wentyl bezpieczeństwa” na wypadek zaniechania przez zamawiającego rozstrzygnięcia protestu w ustawowym terminie, nie zaś jako uprawnienie zamawiającego w kwestii rozstrzygnięcia protestu.

Rozstrzygnięcie protestu po upływie ustawowego terminu nie rodzi skutków prawnych. Wynika to z charakteru prawnego tego terminu; jest to **termin zawity**, a jego bezskuteczny upływ skutkuje wygaśnięciem prawa zamawiającego do rozstrzygnięcia protestu. Poza tym, uznanie przez ustawodawcę, że brak rozstrzygnię-

cia protestu w terminie 5 dni uznaje się za jego oddalenie oznacza, że rozstrzygnięcie protestu po upływie terminu ustawowego stanowiłoby rozstrzygnięcie protestu już rozstrzygniętego *ex lege*.

Rozstrzygnięcie protestu polega na:

- odrzuceniu protestu,
- oddaleniu protestu,
- uwzględnieniu protestu.

Jak już wyżej podkreślono, odrzucenie protestu może nastąpić w razie zaistnienia przesłanek formalnych określonych w art. 180 ust. 5 p.z.p. – wniesienia protestu po terminie lub przez podmiot nieuprawniony (zob. uwagi do tego przepisu). W tym miejscu celowym jest wskazanie, że zamawiający – odrzucając protest – powinien wskazać przyczynę odrzucenia, a nadto ustosunkować się do meritum protestu na wypadek złożenia przez protestującego odwołania od odrzucenia protestu. Obowiązek ten nie wynika wprawdzie wprost z przepisu ustawy, lecz z jej logiki, jako że jego wykonanie stwarza zespołowi arbitrów, który rozpozna odwołanie i nie podzieli rozstrzygnięcia co do zasadności odrzucenia protestu – możliwość uwzględnienia wiedzy zamawiającego co do merytorycznej zasadności protestu. Przypomnienia wymaga, że zespół arbitrów nie ma uprawnienia do wydania w takiej sytuacji orzeczenia kasacyjnego, tj. do uchylenia rozstrzygnięcia zamawiającego w przedmiocie odrzucenia protestu i przekazania mu sprawy do ponownego rozpatrzenia.

Oddalenie protestu jest rozstrzygnięciem o jego merytorycznej bezzasadności, tj. bezzasadności zarzutów podniesionych w proteście, a w konsekwencji także zawartego w nim żądania.

Uwzględnienie protestu oznacza uznanie przez zamawiającego merytorycznej zasadności choćby jednego z zarzutów podniesionych w proteście, a w konsekwencji zawartego w nim żądania. Należy podkreślić, że przedmiotem protestu jest żądanie protestującego, a zarzuty stanowią argumentację (faktyczną i prawną) na rzecz zasadności żądania. Okoliczność, że nie wszystkie zarzuty zostały przez protestującego wykazane, nie uprawnia zamawiającego do częściowego uwzględnienia żądania. Wyraz swemu stanowisku w kwestii zasadności żądania zamawiający daje w rozstrzygnięciu protestu, a w kwestii zasadności poszczególnych zarzutów – w uzasadnieniu rozstrzygnięcia protestu.

Rozstrzygnięcie protestu wraz z jego uzasadnieniem faktycznym i prawnym oraz pouczeniem o sposobie i terminie odwołania zamawiający **ma obowiązek** doręczyć protestującemu, a jeżeli inny uczestnik postępowania przystąpił do protestu – również temu uczestnikowi (art. 183 ust. 2 p.z.p.).

Skutkiem prawnym uwzględnienia protestu jest **powtórzenie przez zamawiającego oprotestowanej czynności lub dokonanie czynności zaniechanej** (art. 183 ust. 3 p.z.p.). Ustawa nie określa terminu powtórzenia czynności zamawiającego czy dokonania czynności przez niego zaniechanej. Względ na zasady szybkości i sprawności postępowania o udzielenie zamówienia publicznego skłania do wniosku, że powinno to nastąpić bez zbędnej zwłoki.

O powtórzeniu czynności lub dokonaniu czynności zaniechanej zamawiający jest obowiązany (czynność obligatoryjna) poinformować protestującego i pozostałych wykonawców. Brak tej informacji w określonym czasie (uwzględniającym konkretny stan rzeczy) uprawnia każdy z tych podmiotów do korzystania ze środków ochrony prawnej.

Wykonawca, po doręczeniu mu rozstrzygnięcia protestu, w zależności od treści tego rozstrzygnięcia, powinien:

- w razie odrzucenia lub oddalenia protestu – rozważyć wniesienie odwołania i w przypadku decyzji o skorzystaniu z tego środka ochrony prawnej, przygotować, a następnie wnieść odwołanie,
- w razie uwzględnienia odwołania – dopilnować, by zamawiający powtórzył oprotestowaną czynność w zakresie objętym protestem lub dokonał czynności zaniechanej, a w razie stwierdzenia zaniechania powtórzenia czynności, rozważyć wniesienie protestu wobec tego zaniechania.

V. ODWOŁANIE I POSTĘPOWANIE ODWOŁAWCZE

1. Odwołanie

Odwołanie jest drugim w kolejności środkiem odwoławczym, a jako środek odwoławczy jest też środkiem ochrony prawnej. Przysługuje ono **od odrzucenia lub oddalenia protestu**⁷ (art. 184 ust. 1 p.z.p.).

Ustawodawca zrezygnował z formuły, że odwołanie przysługuje od rozstrzygnięcia protestu, mając na uwadze, że jeśli odrzucenie protestu jest zawsze rozstrzygnięciem zamawiającego, to jego oddalenie następuje w dwojaki sposób:

- w drodze rozstrzygnięcia protestu przez zamawiającego, lub
- *ex lege* – jako skutek prawny braku rozstrzygnięcia protestu przez zamawiającego w ustawowym terminie (art. 183 ust. 1 p.z.p.)⁸.

Poza tym, rozstrzygnięciem protestu jest też jego uwzględnienie przez zamawiającego, ale od tego rozstrzygnięcia odwołanie nie przysługuje.

Jak już wyżej wskazano, ustawa Prawo zamówień publicznych przewiduje dwa środki odwoławcze (protest i odwołanie). W efekcie takiej regulacji mamy do czynienia ze **swego rodzaju** postępowaniem instancyjnym (postępowanie protestacyjne jest postępowaniem w pierwszej instancji, a postępowanie odwoławcze – postępowaniem w drugiej instancji). Ustawodawca dał temu wyraz w przepisie art. 187

⁷ W art. 184 ust. 1 p.z.p. przyjęto odwrotną kolejność („od oddalenia lub odrzucenia”), dając pierwszeństwo rozstrzygnięciu merytorycznemu (oddalenie protestu) przed rozstrzygnięciem formalnym (odrzućenie protestu).

⁸ Ustawodawca poprawił w p.z.p. ewidentny błąd legislacyjny w art. 86 ust. 1 ustawy z 1994 r., według którego odwołanie przysługiwało od „rozstrzygnięcia lub odrzucenia protestu”, jakby odrzućenie protestu nie było jego rozstrzygnięciem.

ust. 4 pkt 2, stanowiącym, że odwołanie, które nie zostało poprzedzone protestem, podlega odrzuceniu. Specyfika tej regulacji wyraża się w tym, że w pierwszej instancji orzeka zamawiający, a nie organ niezależny od stron postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (dlatego postępowanie protestacyjne przypomina swego rodzaju postępowanie reklamacyjne). W drugiej instancji natomiast – organ niezależny, zespół arbitrów wskazany *ad hoc* przez Prezesa UZP w drodze losowania, funkcjonujący na podstawie przepisów k.p.c o sądzie polubownym, z licznymi odrębnościami określonymi w p.z.p. (art. 184 ust. 3).

Uprawnionymi do wniesienia odwołania są:

- protestujący,
- uczestnik postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, który przystąpił do protestu (art. 180 ust. 4 p.z.p.) i to także wtedy, gdy protestujący z uprawnienia do wniesienia odwołania nie korzysta.

Ustawodawca przyjął w p.z.p. jeden termin do wniesienia odwołania. Wynosi on 5 dni od dnia doręczenia rozstrzygnięcia protestu lub upływu terminu do rozstrzygnięcia protestu (art. 184 ust. 2) i jest – podobnie jak termin do wniesienia protestu i termin do rozstrzygnięcia protestu – **terminem zawitym**. Jak już wyżej podkreślono, taki charakter prawny terminu oznacza, że jego bezskuteczny wpływ skutkuje wygaśnięciem prawa, w tym przypadku prawa do wniesienia odwołania. Przy obliczeniu tego terminu ma zastosowanie przepis art. 111 § 2 k.c. w zw. z art. 14 p.z.p.

Wymagania formalne odwołania określa § 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z 30.03.2004 r. w sprawie regulaminu postępowania przy rozpatrywaniu odwołań (Dz. U. Nr 56, poz. 547), zwanego dalej „**regulaminem**”. Stosownie do powołanego wyżej przepisu, odwołanie powinno zawierać:

- imię i nazwisko lub nazwę (firmę) oraz adres, numer telefonu i faksu odwołującego się,
- określenie przedmiotu zamówienia,
- datę wniesienia protestu,
- zwięzłe przedstawienie zarzutów,
- wniosek co do rozstrzygnięcia odwołania,
- uzasadnienie faktyczne i prawne odwołania,
- podpis odwołującego się lub jego przedstawiciela albo pełnomocnika,
- załączniki – kopię protestu, kopię rozstrzygnięcia protestu (jeżeli protest został rozpatrzony) i dowód uiszczenia wpisu od odwołania w wymaganej wysokości.

Wymagania te należy traktować jako minimum wymagań formalnych odwołania.

2. Postępowanie odwoławcze

Odwołanie wnosi się do Prezesa UZP (art. 184 ust. 2 p.z.p.). Unormowanie to wiąże się przede wszystkim z **ustawowymi** oraz **regulaminowymi czynnościami Prezesa UZP w postępowaniu odwoławczym** (o czym niżej).

Odwołanie jest traktowane, odmiennie niż protest, **jak pismo procesowe** kierowane do sądu. W związku z tym właśnie jego złożenie w placówce pocztowej operatora publicznego jest równoznaczne z wniesieniem go do Prezesa UZP (art. 184 ust. 2 p.z.p.). Oznacza to, że termin wniesienia odwołania jest zachowany, gdy odwołanie zostało złożone **w placówce pocztowej operatora publicznego** najpóźniej w ostatnim dniu terminu do godz. 24⁰⁰ (decyduje data stempla pocztowego). Możliwe jest złożenie odwołania bezpośrednio w urzędzie Prezesa UZP. W tym przypadku o zachowaniu terminu decyduje tzw. **prezentata** (pieczęć UZP z oznaczoną datą wpływu pisma).

Odwołanie jest traktowane, jak pismo procesowe kierowane do sądu.

Warunkiem rozpoznania odwołania jest **uiszczenie przez odwołującego się wpisu od odwołania**, przy czym **dowód uiszczenia wpisu powinien być dołączony do odwołania** (art. 185 ust. 1 p.z.p.) Wysokość wpisu nie może przekraczać kosztów postępowania (art. 185 ust. 2 p.z.p.). Skutkiem prawnym nieuiszczenia wpisu jest zwrot odwołania. O zwrocie rozstrzyga Prezes UZP w drodze postanowienia (art. 185 ust. 3 p.z.p.). Przed tym rozstrzygnięciem Prezes UZP wzywa odwołującego się do przedłożenia, w terminie 3 dni od dnia wezwania, dowodu uiszczenia wpisu (§ 2 ust. 1 i 2 regulaminu). Przedłożenie dowodu, o którym mowa, w terminie wskazanym w wezwaniu jest równoznaczne z zachowaniem terminu i skutkuje nadaniem odwołaniu dalszego biegu.

Szczegółowe regulacje w kwestii wpisu od odwołania zawiera rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z 18.03.2004 r. w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad pobierania wpisu od odwołania oraz szczegółowych zasad rozliczania kosztów w postępowaniu odwoławczym (Dz. U. Nr 49, poz. 468). Stosownie do § 4 tego rozporządzenia, Prezes UZP ogłasza w Biuletynie Zamówień Publicznych (dalej „BZP”) informację o obowiązującej wysokości wpisu oraz rachunku bankowym UZP, na który kwota wpisu powinna być wpłacana (informacja ta jest również podawana na stronie internetowej UZP).

Według stanu na dzień 1 września 2004 r. wpis wynosi 4,25-krotności kwoty bazowej i wynosi 5935 zł.

Pierwszą z **czynności regulaminowych** Prezesa UZP, o których wyżej mowa, jest:

- zawiadomienie zamawiającego o wpłynięciu odwołania, i jednocześnie
- wezwanie zamawiającego do nadesłania kopii dokumentacji postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, z wyjątkiem ofert złożonych przez wykonawców, potwierdzonej za zgodność przez **kierownika zamawiającego**, a nadto
- przesłanie zamawiającemu – na jego pisemny wniosek – kopii odwołania (§ 3 ust. 1 i 3 regulaminu).

Oryginał dokumentacji postępowania, wraz z ofertami złożonymi przez wykonawców, zamawiający dostarcza do siedziby UZP w dniu wyznaczonym na rozpoznanie odwołania, nie później niż przed otwarciem posiedzenia (§ 3 ust. 2 regulaminu).

3. Arbitrzy, zespół arbitrów

Instytucję arbitrów wprowadzono do systemu zamówień publicznych ustawą z 1994 r. i funkcjonuje ona w tym systemie do chwili obecnej. Istotnej zmiany w tej instytucji, polegającej na zniesieniu uprawnienia stron postępowania odwoławczego do wyznaczenia arbitra i przyznaniu tego uprawnienia Prezesowi UZP, dokonano ustawą z 29.08.2003 r. o zmianie ustawy o zamówieniach publicznych (Dz. U. Nr 165, poz. 1591). W p.z.p. utrzymano to rozwiązanie (art. 186 ust. 1), wprowadzając jednocześnie istotne zmiany dotyczące stawianych arbitrom wymagań, ich praw i obowiązków, naboru arbitrów, listy arbitrów i zasad skreślania z niej oraz kadencyjności arbitrów i in. (art. 172–176). Warunkiem wpisu na listę arbitrów jest złożenie egzaminu, a obowiązkiem arbitra wpisanego na listę arbitrów – zachowanie bezstronności, godności i uczciwości oraz dochowanie Zasad Etyki Arbitra⁹. Arbitra obowiązuje też zakaz występowania w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego w charakterze pełnomocnika strony tego postępowania. W miesiącach maju – lipcu 2004 r. dokonano naboru kandydatów na arbitrów i przeprowadzono egzamin. Powstała nowa lista arbitrów, prowadzona przez Prezesa UZP. Arbitrzy z tej listy podjęli swe obowiązki od 2.09.2004 r.

Jak już wyżej podkreślono, Prezes UZP **wskazuje** – z prowadzonej przez siebie listy arbitrów (art. 172 ust. 1 p.z.p.) – zespół arbitrów, który rozpoznaje odwołanie (art. 186 ust. 1 p.z.p.). **Wskazanie zespołu arbitrów jest ustawowym uprawnieniem Prezesa UZP**, przy czym korzysta on z tego uprawnienia w drodze jawnego losowania komputerowego. Przewodniczący zespołu arbitrów jest losowany spośród arbitrów posiadających wykształcenie prawnicze (art. 186 ust. 2 p.z.p.). Prezes UZP wskazuje też – w tej samej drodze – innego arbitra, gdy arbiter już wskazany nie może wykonać swego obowiązku (art. 186 ust. 3 p.z.p.). Sposób przeprowadzania losowania określa regulamin (§ 7–9).

Ustawowym uprawnieniem Prezesa UZP w postępowaniu odwoławczym jest też uprawnienie w przedmiocie wyłączenia arbitra. W przypadku zawiadomienia przez arbitra o przyczynie uzasadniającej jego wyłączenie lub w razie wniosku strony o wyłączenie arbitra, Prezes UZP **wszczyna incydentalne postępowanie**, w toku którego bada przyczyny wyłączenia (§ 23 ust. 1 i 2 regulaminu) i w zależności od poczynionych ustaleń bądź odmawia wyłączenia, bądź wyłącza arbitra z udziału w sprawie. Orzeczenie Prezesa UZP zapada w drodze postanowienia, które jest ostateczne (art. 186 ust. 4 p.z.p., § 23 ust.3 regulaminu). W kwestii przyczyn wyłączenia arbitra, powołany wyżej przepis odsyła do przepisu art. 703

⁹ W sierpniu 2004 r. Rada Zamówień Publicznych przyjęła Zasady Etyki Arbitra.

§ 1 k.p.c., ten zaś do przepisów art. 48 k.p.c.(wyłączenie z mocy ustawy) i art. 49 k.p.c. (wyłączenie na wniosek strony). Strona może wystąpić z wnioskiem o wyłączenie arbitra, jeżeli pomiędzy nim a jedną ze stron lub jej przedstawicielem zachodzi *stosunek osobisty* tego rodzaju, że mógłby wywołać wątpliwości co do bezstronności arbitra. Podkreślenia wymaga niezwykle istotne znaczenie rozważanego uprawnienia Prezesa UZP. Trzeba bowiem pamiętać, że w procedurach sądowych jest to uprawnienie sądu, który orzeka w składzie trzech sędziów zawodowych.

4. Postępowanie przed zespołem arbitrów

Postępowanie przed zespołem arbitrów jest unormowane przede wszystkim w przepisach p.z.p. (art. 187 i nast.), a w kwestiach szczegółowych (organizacyjnych), nie stanowiących materii ustawowej – w postanowieniach regulaminu (§ 10–22).

Istotną czynnością regulaminową Prezesa UZP w postępowaniu odwoławczym jest wyznaczenie terminu posiedzenia zespołu arbitrów i zawiadomienie o tym terminie arbitrów i uczestników postępowania odwoławczego (§ 11 regulaminu). Posiedzenia i rozprawy odbywają się w siedzibie UZP, który to Urząd zapewnia jednocześnie obsługę zespołu arbitrów (§ 10 regulaminu).

Postępowanie odwoławcze, jak całe postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego, powinno być sprawne. Zachowaniu tej sprawności służą m.in. krótkie terminy wykonania poszczególnych czynności podejmowanych w tym postępowaniu. Dotyczy to również terminu (w sensie okresu) rozpoznania odwołania przez zespół arbitrów. Według art. 187 ust. 1 p.z.p. termin ten wynosi 15 dni. Jest to tzw. **termin instrukcyjny** obowiązujący określone organy (w tym przypadku zespół arbitrów), a jego przekroczenie nie rodzi ujemnych następstw dla stron, które nie mogą ponosić konsekwencji prawnych związanych z funkcjonowaniem tych organów.

Niejako pierwszym etapem rozpoznania odwołania przez zespół arbitrów jest **posiedzenie niejawne** (takiej w każdym razie jego nazwy użyto w przepisach art. 187 ust. 4 i 5 p.z.p.). W § 14 i 15 regulaminu, poświęconych w całości instytucji posiedzenia, przymiotnika „niejawne” nie dodano. Posiedzenie zespołu arbitrów, o którym mowa jednak jest zawsze posiedzeniem niejawnym i nie traci tego charakteru także wtedy, gdy uczestniczą w nim strony, świadkowie i biegli.

Powołane wyżej postanowienia regulaminu normują cel i przebieg posiedzenia niejawnego.

Przygotowanie rozprawy, któremu służy posiedzenie niejawne, obliguje zespół arbitrów do „dokonania czynności formalnoprawnych i sprawdzających” (§ 14 ust. 1 regulaminu), przede wszystkim w kontekście zbadania, czy nie zaistniały przesłanki odrzucenia odwołania.

Przesłanki odrzucenia odwołania zostały enumeratywnie wymienione w art. 187 ust. 4 p.z.p. Oznacza to, że z innych przyczyn, niż wymienione w tym przepisie, odwołanie nie może zostać odrzucone (katalog zamknięty). Są one następujące:

- w sprawie nie mają zastosowania przepisy ustawy,
- odwołanie nie zostało poprzedzone protestem,
- protest lub odwołanie zostały wniesione przez podmiot nieuprawniony,
- protest lub odwołanie zostały wniesione z uchybieniem terminów określonych w ustawie,
- odwołujący się powołuje się na te same okoliczności, które były przedmiotem rozstrzygnięcia przez zespół arbitrów w sprawie innego odwołania wniesionego przez tego samego odwołującego się w tym samym postępowaniu,
- postępowanie jest prowadzone na zasadach, o których mowa w art. 136 ust. 1.

Jak wynika z powyższego katalogu, wszystkie wymienione w nim przesłanki mają charakter uchybień formalnych, a nie merytorycznych. Pierwsza z nich pozostaje w związku z przepisami art. 4 p.z.p., określającymi zamówienia, **do których nie stosuje się ustawy**. Druga przesłanka wiąże się z **instancyjnością postępowania odwoławczego**, co oznacza, że odwołanie może być skutecznie wniesione tylko wówczas, gdy zostało poprzedzone protestem. Przesłanka trzecia pozostaje w związku z przepisami określającymi podmioty uprawnione do wnoszenia protestów i odwołań, czwarta zaś – z przepisami określającymi ustawowe terminy wniesienia każdego ze środków odwoławczych i ich charakter prawny (terminy zawite). Piąta przesłanka wynika z zasady, że w tym samym postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego te same okoliczności faktyczne i prawne mogą być tylko raz przedmiotem protestu i odwołania wniesionego przez ten sam podmiot. Wreszcie, szósta przesłanka wiąże się z postępowaniem o zamówienie udzielane przez placówkę zagraniczną w rozumieniu przepisów o służbie zagranicznej, prowadzonym na zasadach szczególnych i warunkach określonych w art. 136 ust. 1 p.z.p.

W przypadku stwierdzenia zaistnienia choćby jednej przesłanki, zespół arbitrów – po zamknięciu posiedzenia niejawnego – odrzuca odwołanie (art. 187 ust. 4 p.z.p.), gdyż przeprowadzenie rozprawy i wydanie wyroku co do istoty sprawy stają się zbędne. Postanowienie o odrzuceniu odwołania jest postanowieniem kończącym postępowanie odwoławcze w rozumieniu art. 191 ust. 5, art. 192 ust. 1 i ust. 3–5 oraz art. 193 ust. 1 p.z.p.

Jeżeli w toku posiedzenia niejawnego okaże się, że żadna z wymienionych wyżej przesłanek odrzucenia odwołania nie zachodzi, zaczyna się drugi etap postępowania odwoławczego – przewodniczący zespołu arbitrów zamyka posiedzenie i **otwiera rozprawę** (art. 187 ust. 6 p.z.p.).

Jedną z zasad udzielania zamówień publicznych jest zasada jawności. Przepis art. 8 p.z.p. stanowi, że postępowanie o udzielenie zamówienia jest jawne (ust. 1), a zamawiający może ograniczyć dostęp do informacji związanych z tym postępowaniem tylko w przypadkach określonych w ustawie (ust. 2). W odniesieniu do postępowania odwoławczego zasada ta znalazła wyraz w art. 187 ust. 2 i 3 p.z.p. Pierwszy z tych przepisów statuuje **zasadę jawności rozprawy** przed zespołem arbitrów, drugi stwarza możliwość wyłączenia jawności na warunkach w nim określonych. tj:

- na wniosek strony lub z urzędu,
- w całości lub w części, jeżeli
- przy rozpatrywaniu odwołania może być ujawniona informacja stanowiąca tajemnicę **ustawowo** chronioną.

Jest rzeczą wykonawcy złożenie wniosku o wyłączenie jawności rozprawy i wskazanie w nim przepisu ustawy, który takie wyłączenie uzasadnia. Obowiązek wskazania przepisu ustawy ciąży również na zamawiającym, jeżeli występuje z takim wnioskiem, a także na zespole arbitrów, jeżeli z urzędu wyłącza jawność rozprawy.

Wyłączenie jawności rozprawy oznacza w samej rzeczy ograniczenie udziału w niej osób trzecich. Strony i ich pełnomocnicy ograniczeniu temu nie podlegają. Wynika to z istoty i celu rozprawy, którym jest odtworzenie w bezpośredniej styczności między stronami a zespołem arbitrów stanu faktycznego. Należy też pamiętać o obowiązującej w postępowaniu odwoławczym zasadzie sporności (kontradiktoryjności), wyrażającej się w tym, że to strony wiodą spór przed zespołem arbitrów, który jest powołany do jego rozstrzygnięcia.

Przepisy regulujące czynności przewodniczącego zespołu arbitrów i zespołu arbitrów podejmowane podczas rozprawy stanowią pod rządem p.z.p. w swej podstawowej części materię ustawową, w części zaś – nadal materię regulaminową. Ustawodawca zdecydował bowiem, że szereg instytucji „procesowych”, unormowanych pod rządem ustawy z 1994 r. w regulaminie postępowania przy rozpatrywaniu odwołań, uzyskało rangę ustawy. Jak to zwykle w takich sytuacjach bywa, doszło obecnie do „pomieszania” obu materii – ustawowej i regulaminowej. Dla wykonawcy, uczestniczącego w rozprawie w charakterze odwołującego się płynie stąd wniosek o potrzebie dobrej znajomości obu tych aktów prawnych (p.z.p. i regulaminu). **Można z pewnym uproszczeniem przyjąć, że instytucje procesowe stanowią materię ustawową, a kwestie natury organizacyjnej i porządkowej – materię regulaminową.**

Rozprawę prowadzi przewodniczący zespołu arbitrów. Do niego należą: otwarcie rozprawy, sprawdzenie stawiennictwa stron, zarządzanie przerw w rozprawie, udzielanie głosu uczestnikom postępowania, zadawanie pytań, umożliwianie zadawania pytań arbitrom, podawanie brzmienia zapisów do protokołu, zamknięcie rozprawy i ogłoszenie orzeczenia. Do jego kompetencji należy też: przedstawienie stanu sprawy, zapewnienie porządku, spokoju i powagi rozprawy, wyrażanie zgody na rejestrowanie przebiegu rozprawy przez przedstawicieli mediów publicznych, podpisanie protokołu rozprawy i rozliczenia kosztów postępowania oraz sprostowanie oczywistych omyłek pisarskich i rachunkowych w protokole i inne (§ 18–22 regulaminu).

Z punktu widzenia wykonawcy istotne znaczenie ma jeszcze jeden, niewymieniony wyżej, obowiązek przewodniczącego zespołu arbitrów. Chodzi o obowiązek udzielenia kolejno głosu odwołującemu się, a następnie zamawiającemu:

- po otwarciu rozprawy i przedstawieniu stanu sprawy (§ 18 ust. 2 regulaminu) – celem wyjaśnienia i uzupełnienia swych twierdzeń czy zarzutów,

- przed zamknięciem rozprawy (§ 21 ust. 1 i 2 regulaminu) – dla sprecyzowania wniosków końcowych, w tym wniosków dotyczących kosztów postępowania.

Niektóre czynności związane z przebiegiem rozprawy wymagają orzeczenia zespołu arbitrów, a mianowicie: dopuszczenie i odmowa dopuszczenia dowodów (art. 188 ust. 2 i 5 p.z.p.), a także zobowiązanie uczestników do przedstawienia dokumentów lub innych dowodów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (§ 19 ust. 2 regulaminu) i odroczenie rozprawy (§ 20 ust. 1 regulaminu).

W postępowaniu odwoławczym wykonawcy korzystają z usług pełnomocnika – adwokata, radcy prawnego lub osoby niewykonującej żadnego z tych zawodów. Warunkiem dopuszczenia pełnomocnika do udziału w postępowaniu odwoławczym jest przedłożenie przez niego stosownego pisemnego pełnomocnictwa bądź szczególnego pełnomocnictwa procesowego, bądź tzw. pełnomocnictwa materialnego (udzielanego na podstawie przepisu art. 98 k.c.). Z punktu widzenia wykonawcy jest istotnym, by pełnomocnictwo określało granice umocowania pełnomocnika i by było podpisane przez osobę do tego uprawnioną. Przy wyborze osoby pełnomocnika wykonawca powinien kierować wiedzą o jego kwalifikacjach oraz znajomości problematyki zamówień publicznych.

Przepisy art. 188 p.z.p. regulują instytucję dowodów i fragment rozprawy dotyczący postępowania dowodowego. Według ust. 2 tego artykułu dowodami są w szczególności:

- dokumenty,
- wyjaśnienia świadków,
- opinie biegłych,
- zeznania stron.

Zwrot „w szczególności” użyty w tym przepisie oznacza, że mogą być dopuszczane także inne dowody znane procedurom sądowym (np. dowód z oględzin rzeczy).

W praktyce chodzi najczęściej o dowód z dokumentów składających się na dokumentację postępowania o zamówienie przedstawianą przez zamawiającego, jak również z innych dokumentów wnioskowanych przez strony (zwłaszcza przez odwołującego się wykonawcę) na rozprawie. Rzadziej są wnioskowane dowody: z zeznań (w powołanym przepisie użyto określenia „wyjaśnień”) świadków, z opinii (a także z zeznań) biegłych; nie korzysta się z dowodu z przesłuchania stron (w rozumieniu art. 304 k.p.c.). Z dowodem „z zeznań stron” nie należy mylić instytucji tzw. **informacyjnego przesłuchania stron**, jego celem jest bowiem tylko wyjaśnienie i uzupełnienie ich twierdzeń.

Ocena dowodów należy do zespołu arbitrów

Odmiernym zagadnieniem jest przeprowadzanie przez zespół arbitrów postępowania dowodowego. Szczegółowe regulacje w tym względzie zawierają przepisy art. 188 ust. 1 i 2 oraz ust. 4–5 p.z.p. Należy tu mieć na uwadze poniższe rozwiązania:

- przedmiotem dowodu powinny być tylko fakty istotne dla rozstrzygnięcia,
- nie wymagają dowodu fakty powszechnie znane (okoliczności, zdarzenia, czynności, stany, które powinny być znane każdemu rozsądnemu, posiadającemu doświadczenie życiowe człowiekowi – w rozważanym przypadku arbitrom i stronom postępowania odwoławczego) oraz fakty przyznane przez stronę przeciwną (pod warunkiem uznania przez zespół arbitrów, iż przyznanie nie budzi wątpliwości co do ich zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy),
- obowiązuje zasada, że ciężar udowodnienia faktu spoczywa na stronie, która wywodzi z niego skutki prawne (art. 6 k.c. w zw. z art. 14 p.z.p.),
- wnioski dowodowe na poparcie swych twierdzeń lub odparcie twierdzeń strony przeciwnej mogą być składane aż do zamknięcia rozprawy,
- możliwa jest odmowa dopuszczenia dowodu, jeżeli fakty będące ich przedmiotem zostały już stwierdzone innymi dowodami lub gdy zostały powołane jedynie dla zwłoki.

Należy odróżnić dopuszczenie dowodu (postanowienie dowodowe) od przeprowadzenia dowodu. W przypadku dowodu z dokumentu przeprowadzenie dowodu polega na jego odczytaniu lub – za zgodą stron – uznaniu za odczytany.

Ocena dowodów należy do zespołu arbitrów (art. 188 ust. 6 p.z.p.) Obowiązuje zasada swobodnej oceny dowodów.

Przepisy art. 189 p.z.p. normują instytucję cofnięcia odwołania (szczególnie istotne dla wykonawcy, który w postępowaniu odwoławczym występuje w charakterze wnoszącego odwołanie). Odwołujący się może cofnąć odwołanie (art. 189 ust. 1 p.z.p.) Jest to prawo odwołującego się, a wynika ono z zasady dyspozytywności (skoro wykonawcy służy prawo wniesienia odwołania, to może on prawem tym dysponować, do cofnięcia odwołania włącznie). Oświadczenie o cofnięciu odwołania może być złożone do czasu zamknięcia rozprawy (§ 6 ust. 1 regulaminu) – na piśmie, lub ustnie do protokołu posiedzenia czy rozprawy (§ 6 ust. 2 regulaminu). Skutkiem prawnym cofnięcia odwołania jest umorzenie postępowania odwoławczego (art. 189 ust. 1 p.z.p.). O umorzeniu postępowania odwoławczego zespół arbitrów orzeka postanowieniem, a że jest to postanowienie kończące postępowanie odwoławcze, musi zawierać rozstrzygnięcie o kosztach tego postępowania (art. 191 ust. 5 p.z.p.). Rozstrzygając o kosztach postępowania odwoławczego, zespół arbitrów uwzględnia regulację zawartą w art. 189 ust. 2 p.z.p., że odwołującemu się zwraca się połowę wpisu od odwołania, jeżeli **cofnięcie odwołania nastąpiło przed otwarciem rozprawy** (bez względu na wysokość kosztów postępowania).

Przepisy art. 190 p.z.p. dotyczą fragmentu rozprawy związanej z zamknięciem rozprawy i wydaniem wyroku (ustawodawca uznał, że ta problematyka, stanowiąca dotychczas materię regulaminową, powinna być uregulowana ustawą). Jak już wyżej wskazano, zamknięcie rozprawy pozostaje uprawnieniem przewodniczącego zespołu arbitrów, ale dokonanie tej czynności jest uwarunkowane **uznaniem**

zespołu arbitrów, że sprawa została dostatecznie wyjaśniona do stanowczego rozstrzygnięcia (art. 190 ust. 1 p.z.p.). Dostateczne wyjaśnienie sprawy oznacza dokładne wyjaśnienie jej pod względem faktycznym, tj. zgodnie z zasadą prawdy obiektywnej. Podstawę wyroku stanowi **stan rzeczy** ustalony w toku postępowania (art. 190 ust. 2 p.z.p.), tj. **stan istniejący w chwili zamknięcia rozprawy**. Może się jednak zdarzyć, że już po zamknięciu rozprawy ujawnią się okoliczności (fakty lub dowody) istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. W takiej sytuacji przewodniczący zespołu arbitrów **otworzy na nowo** zamkniętą rozprawę (art. 190 ust. 3 p.z.p.), a zespół arbitrów – **działając w tym samym składzie i z udziałem stron** – wyjaśni te okoliczności. Następnie przewodniczący zespołu arbitrów powtórzy procedurę zamknięcia rozprawy (zamknie rozprawę, gdy zespół arbitrów uzna, że sprawa została wyjaśniona do rozstrzygnięcia). Obowiązuje zasada, że wyrok może być wydany przez zespół arbitrów, przed którym toczyła się rozprawa poprzedzająca jego wydanie (art. 190 ust. 4 p.z.p.); chodzi o ten sam personalny skład zespołu arbitrów.

5. Orzeczenia zespołu arbitrów

Problematykę tę regulują przepisy p.z.p. (art. 191 i art.192) oraz postanowienia regulaminu (§ 24–26). Także w tym przypadku regulacje o charakterze instytucjonalnym zawarto w ustawie, a pozostałe – w regulaminie (znalazły się w nim postanowienia traktujące o naradzie zespołu arbitrów poprzedzającej wydanie orzeczenia, sposobie głosowania nad orzeczeniem, zdaniu odrębnym, wymaganiach formalnych orzeczeń i ich odpisów, sposobie sprostowania w orzeczeniach błędów pisarskich albo rachunkowych lub innych oczywistych pomyłek oraz o wzorach orzeczeń). W regulaminie zawarto też postanowienie, które określa wymagania, jakie powinno zawierać orzeczenie zespołu arbitrów (§ 26 ust. 1). Są to następujące wymagania:

- oznaczenie arbitrów i uczestników postępowania,
- rozstrzygnięcie o żądaniach odwołującego się i o kosztach postępowania,
- uzasadnienie, i
- podpisy wszystkich arbitrów.

Wymaganie określone wyżej w pkt. 3 jest poprawne, gdy orzeczeniem jest wyrok. Nie sposób zastosować go w przypadku postanowienia kończącego postępowanie odwoławcze, jako że przedmiotem tego orzeczenia nie jest żądanie odwołującego się, lecz zaistnienie przesłanki skutkującej odrzuceniem odwołania bądź umorzeniem postępowania odwoławczego.

P.z.p. przewiduje (i jest to *novum* ustawy) podział orzeczeń wydawanych przez zespół arbitrów w postępowaniu odwoławczym na **wyroki i postanowienia** (art. 191 ust. 1).

Z brzmienia powołanego wyżej przepisu wynika, że **wyrokiem** zespół arbitrów orzeka **o oddaleniu lub uwzględnieniu odwołania**. Jest to zatem **orzeczenie o charakterze merytorycznym**, określane w procedurze cywilnej jako orzeczenie **co do istoty sprawy**.

Postanowienie jest orzeczeniem zespołu arbitrów o charakterze formalnym. P.z.p. rozróżnia postanowienia:

- kończące postępowanie odwoławcze, zapadające, gdy wydanie wyroku stało się zbędne (postanowienie o odrzuceniu odwołania, postanowienie o umorzeniu postępowania odwoławczego), i
- niekończące tego postępowania, podejmowane w jego toku i zmieniane w razie potrzeby (postanowienie dowodowe, postanowienie o odroczeniu posiedzenia lub rozprawy, postanowienie o odroczeniu ogłoszenia wyroku).

Z przepisu art. 191 ust. 1 p.z.p. wynika również, że został utrzymany dychotomiczny podział, według którego zespół arbitrów może wyrokiem **oddalić** albo **uwzględnić** odwołanie (wiąże się to ze specyfiką postępowania protestacyjnego, poprzedzającego postępowanie odwoławcze). Oddalenie odwołania następuje w przypadku uznania zespołu arbitrów, że brak jest merytorycznych podstaw do uwzględnienia zawartego w nim żądania, wobec bezzasadności podniesionych w nim (wcześniej w proteście) zarzutów. Uwzględnienie odwołania jest z kolei konsekwencją uznania zespołu arbitrów, że choćby jeden z zarzutów znajduje uzasadnienie w rzeczywistym stanie rzeczy, ustalonym w toku postępowania odwoławczego.

Uwzględnienie odwołania następuje przez nakazanie zamawiającemu:

- powtórzenia oprotestowanej czynności,
- dokonania zaniechanej czynności, stanowiącej przedmiot protestu,
- unieważnienie oprotestowanej czynności.

Nakazanie powtórzenia czynności obejmuje nie tylko czynność oprotestowaną, lecz także – zgodnie z postulatami praktyki – inne czynności zamawiającego pozostające w związku z tą czynnością (wpływa na właściwy tok postępowania o udzielenie zamówienia publicznego).

Nakazanie dokonania czynności następuje w przypadku zaniechania przez zamawiającego czynności określonej w ustawie, do której dokonania był obowiązany, przy czym zaniechanie było przedmiotem protestu i odwołania.

Unieważnienie oprotestowanej czynności zamawiającego następuje w razie stwierdzenia, że została ona dokonana z naruszeniem prawa (przepisów p.z.p. i aktów wykonawczych do tej ustawy lub przepisów innych aktów prawnych). W praktyce dopuszcza się unieważnienie także innych, niż oprotestowana czynności zamawiającego. W kwestii nieważności czynności zamawiającego dokonanej w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego stosuje się przepisy k.c. o nieważności czynności prawnej, w szczególności przepis art. 58 ust.1 (w związku z art. 14 p.z.p.).

*Zespół arbitrów może
wyrokiem oddalić
albo uwzględnić odwołanie*

Istotne kwestie natury prawnej wynikają z przepisu art. 191 ust. 3 p.z.p.

W zdaniu pierwszym utrzymano zakaz orzekania przez zespół arbitrów „co do zarzutów, które nie były zawarte w proteście”. Wykładnia literalna tego przepisu prowadzi do wniosku, że zespół arbitrów musi poprzestać na zarzutach zawartych w proteście, także wtedy, gdy wykonawca w odwołaniu podniósł zarzuty nowe.

W zdaniu drugim powołanego wyżej przepisu wprowadzono do tej ustawy regulację, według której zespół arbitrów jest obowiązany do brania pod uwagę **z urzędu** okoliczności skutkujących unieważnieniem postępowania o udzielenie zamówienia (wymienia je przepis art. 93 ust. 1 p.z.p.). Zespół arbitrów, w razie stwierdzenia zaistnienia okoliczności skutkujących unieważnieniem postępowania, nie może orzec o unieważnieniu postępowania, jest to bowiem kompetencja zastrzeżona dla zamawiającego. W przypadku, o którym mowa, zespół arbitrów powinien wydać wyrok uwzględniający odwołanie przez nakazanie zamawiającemu unieważnienia przedmiotowego postępowania. Zważywszy, że chodzi o przesłankę braną przez zespół arbitrów pod uwagę z urzędu, merytoryczna zasadność żądania odwołującego się pozostaje w tej sytuacji bez znaczenia prawnego. Przedstawione wyżej rozwiązanie może budzić i budzi kontrowersje, wydaje się jednak, że jest ono „mniejszym złem”, niż przyznanie zespołowi arbitrów uprawnienia zastrzeżonego przez ustawodawcę dla zamawiającego, czy też nakazanie zamawiającemu unieważnienia postępowania bez **uprzedniego** uwzględnienia odwołania (stanowiłoby to naruszenie dychotomicznego podziału, według którego zespół arbitrów może wyrokiem **uwzględnić** albo **oddalić** odwołanie).

Zespół arbitrów nie może nakazać zawarcia umowy (art. 191 ust. 4 p.z.p.).

Jest to regulacja oczywista, zważywszy na to, że uprawnienia zespołu arbitrów w postępowaniu odwoławczym nie mogą wykraczać poza sferę postępowania o udzielenie zamówienia, ta zaś kończy się w zasadzie z chwilą wyboru przez zamawiającego oferty najkorzystniejszej (przy uwzględnieniu szczególnej regulacji określonej w art. 94 p.z.p.).

Wyrok i postanowienie kończące postępowanie odwoławcze wymagają piśmennego uzasadnienia. Sporządzenie uzasadnienia każdego z wymienionych wyżej orzeczeń następuje **z urzędu** (art. 192 ust. 1 p.z.p.). Jest to istotna zmiana stanu prawnego, gdyż według ustawy z 1994 r. problematyka uzasadnienia wyroku stanowiła materię regulaminową. Z powołanego przepisu wynika, że **uzasadnienie sporządza zespół arbitrów** (dotychczas był to obowiązek przewodniczącego zespołu arbitrów). Przyjęte rozwiązanie wiąże się z możliwością wykorzystania przy sporządzaniu uzasadnienia orzeczenia wiedzy każdego z arbitrów, a w przypadku uzasadnienia wyroku – także wyników narady poprzedzającej jego wydanie, która powinna obejmować dyskusję **nad rozstrzygnięciem oraz jego uzasadnieniem** (§ 24 ust. 1 regulaminu).

Przepis ustawy (art. 192 ust. 2 p.z.p.) określa wymagania, jakie powinno spełniać uzasadnienie orzeczenia. Są one szczególnie istotne w przypadku uzasadnienia wyroku, zważywszy na merytoryczny charakter tego orzeczenia. Dotyczy to wskazania obu podstaw rozstrzygnięcia – faktycznej i prawnej, przy czym poprawne wskazanie tej pierwszej podstawy ma szczególne znaczenie, jest zaś determinowane właściwym przeprowadzeniem na rozprawie postępowania dowodowego. Tylko

wówczas jest możliwe przedstawienie w uzasadnieniu wyroku faktów uznanych za ustalone i dowodów, na których ustalenia te zostały oparte, po uprzednim dokonaniu oceny dowodów z punktu widzenia ich wiarygodności i mocy dowodowej.

Postanowienia zespołu arbitrów niekończące postępowania dowodowego mają formę uproszczoną, nie sporządza się ich na odrębnych formularzach, lecz zamieszcza w protokole rozprawy, nie wymagają też pisemnego uzasadnienia.

W p.z.p wprowadzono instytucję odroczenia ogłoszenia wyroku i postanowienia kończącego postępowanie odwoławcze (art. 192 ust. 4). W praktyce instytucja ta będzie wykorzystana przez zespoły arbitrów **w sprawach zawitych** pod względem faktycznym (rzadziej pod względem prawnym) Odroczenie ogłoszenia orzeczenia wymaga zachowania formy postanowienia zespołu arbitrów, w którym powinny być podane: termin i miejsce ogłoszenia orzeczenia. Odroczenie ogłoszenia orzeczenia może być dokonane **tylko raz**, na czas **nie dłuższy niż 5 dni**. Ocena czy sprawa jest zawiła należy do zespołu arbitrów.

Wyrok i postanowienie kończące postępowanie odwoławcze podlegają ogłoszeniu bezpośrednio po ich sporządzeniu. Czynności ogłoszenia dokonuje przewodniczący zespołu arbitrów na jawnym posiedzeniu zespołu arbitrów (art. 192 ust. 3 p.z.p.). Jedynie w przypadku odroczenia ogłoszenia orzeczenia, ogłoszenia może dokonać sam przewodniczący zespołu arbitrów, również na **jawnym posiedzeniu** (art. 192 ust. 4). W każdej z wymienionych sytuacji nieobecność stron na posiedzeniu nie wstrzymuje ogłoszenia.

Stosownie do przepisu art. 192 ust. 5 p.z.p., stronom lub ich pełnomocnikom doręcza się niezwłocznie **odpisy** wyroku lub postanowienia kończącego postępowanie odwoławcze wraz z uzasadnieniem. Z brzmienia tego przepisu wynika istotna zmiana stanu prawnego w tym względzie, wyrażająca się w tym, że arbitrzy składają swe podpisy jedynie pod oryginałem orzeczenia, a strony otrzymują jego odpisy. Oznacza to, że w odniesieniu do doręczenia odpisu wyroku wprowadzono kolejną odrębność w stosunku do przepisów k.p.c. o sądzie polubownym. Zniesiono mianowicie wymóg z art. 709 k.p.c., że doręczany stronom odpis wyroku powinien być podpisany jak oryginał. Odpisy orzeczeń, o których mowa, opatruje się pieczęcią urzędową zespołu arbitrów (§ 26 ust. 2 regulaminu).

Kończąc problematykę orzeczeń zespołów arbitrów, warto zwrócić uwagę na postanowienie regulaminu tylko luźno z nią związane. Chodzi o postanowienie § 25 ust. 5, według którego „w czasie ogłoszenia orzeczenia zespołu arbitrów wszyscy obecni, z wyjątkiem zespołu arbitrów, stoją”. Po ponad ośmiu latach funkcjonowania sądownictwa polubownego w systemie zamówień publicznych, trudno tu o komentarz. Może w praktyce ograniczyć stosowanie tego zapisu regulaminu do ogłoszenia wyroku i to tylko jego sentencji.

6. Koszty postępowania odwoławczego

Przepisy traktujące o kosztach postępowania odwoławczego zostały zawarte w p.z.p (art. 191 ust. 4 i 5) oraz w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z 18.03.2004 r. w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad pobierania wpisu

od odwołania oraz szczegółowych zasad rozliczania kosztów w postępowaniu odwoławczym (Dz. U. Nr 49, poz. 498). W powołanych wyżej przepisach p.z.p. uregulowano dwie kwestie o podstawowym znaczeniu:

- strony ponoszą koszty postępowania odwoławczego stosownie do jego wyniku (art. 191 ust. 6),
- w wyroku oraz w postanowieniu kończącym postępowanie odwoławcze zespół arbitrów rozstrzyga o kosztach postępowania odwoławczego (art. 191 ust. 5).

Pierwszy z powołanych przepisów statuuje w postępowaniu odwoławczym zasadę odpowiedzialności za wynik tego postępowania, przy czym nie przewiduje się żadnych wyjątków od tej zasady. Drugi natomiast – zasadę, że rozstrzygnięcie o kosztach postępowania stanowi część składową orzeczenia kończącego postępowanie odwoławcze.

Naruszeniem zasady odpowiedzialności za wynik postępowania byłoby oddalenie odwołania i obciążenie zamawiającego kosztami postępowania czy uwzględnienie odwołania i obciążenie kosztami postępowania odwołującego się.

Strony ponoszą koszty postępowania odwoławczego stosownie do jego wyniku

Przepisy cyt. wyżej aktu wykonawczego określają składniki kosztów postępowania (§ 5 ust. 1 i 2) oraz zasady ich rozliczania. Do kosztów postępowania zalicza się:

- koszty ponoszone przez Urząd Zamówień Publicznych, obejmujące wynagrodzenia za czynności arbitrów¹⁰ i ich uzasadnione wydatki poniesione w związku z rozpoznaniem odwołania oraz wydatki i opłaty Urzędu związane z wykonywanymi czynnościami organizacyjno-technicznymi,
- uzasadnione koszty uczestników postępowania, w wysokości określonej na podstawie rachunków przedłożonych do akt sprawy, w tym kwotę wpisu od odwołania (§ 5 ust.1).

Rozporządzenie z 18.03.2004 r. wprowadza następujące zasady rozliczania kosztów postępowania:

- zespół arbitrów zalicza kwotę uiszczoną tytułem wpisu na poczet kosztów ponoszonych przez Urząd Zamówień Publicznych,
- w przypadku, gdy koszty, o których mowa, będą:
 - wyższe od kwoty wpisu, zespół arbitrów zasądza różnicę od uczestnika postępowania na rzecz Urzędu,
 - niższe od kwoty wpisu, zespół arbitrów orzeka o zwrocie przez Urząd różnicy na rzecz wnoszącego wpis (§ 5 ust. 2 i 3).

¹⁰ Wysokość wynagrodzenia arbitrów określa rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z 15.03.2004 r. w sprawie wysokości wynagrodzenia za czynności arbitrów (Dz. U. Nr 48, poz. 461).

VI. SKARGA DO SĄDU I POSTĘPOWANIE SKARGOWE

1. Skarga do sądu

Skarga do sądu została wprowadzona do ustawy o zamówieniach publicznych z 1994 r. w miejsce skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego. Utrzymano ją w p.z.p. (art. 194 i nast.), zaliczając do środków ochrony prawnej (art. 179 ust. 1). Jak już wyżej podkreślono, skarga nie jest zwykłym środkiem odwoławczym, lecz nadzwyczajnym środkiem ochrony prawnej, zapewnianej stronom postępowania odwoławczego przez sąd powszechny w odrębnym postępowaniu skargowym.

Skarga do sądu przysługuje na wyrok zespołu arbitrów i na postanowienie zespołu arbitrów kończące postępowanie odwoławcze (art. 194 ust. 1 p.z.p.). W postępowaniu skargowym sąd powszechny stosuje przepisy procedury cywilnej o apelacji, z odrębnościami wynikającymi z p.z.p. Oznacza to, że przepisy p.z.p. traktujące o skardze i postępowaniu skargowym (art. 194–198) są przepisami szczególnymi (*lex specialis*) w stosunku do przepisów k.p.c. o apelacji i jako takie mają przed nimi pierwszeństwo. Innymi słowy, sąd powszechny stosuje powołane wyżej przepisy p.z.p., a w sprawach w nich nieuregulowanych – przepisy k.p.c. o apelacji.

Stosownie do art. 195 ust. 1 p.z.p. sądem powszechnym rzeczowo i miejscowo właściwym do rozpoznania skargi, o której mowa, jest sąd okręgowy, na którego obszarze działania zamawiający ma miejsce zamieszkania lub siedzibę (sąd ten jest wskazywany przez zespół arbitrów w pouczeniu o prawie do skargi zawartym w wyroku lub postanowieniu kończącym postępowanie odwoławcze. Nie zwalnia to jednak skarżącego od sprawdzenia poprawności pouczenia w tym względzie. Pojęcia miejsca zamieszkania osoby fizycznej i siedziby osoby prawnej określają przepisy k.c., według których miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu (art. 25), a siedzibą osoby prawnej – miejscowość, w której ma siedzibę jej organ zarządzający, chyba że co innego wynika z ustawy lub opartego na niej statutu (art. 41).

Skarga do sądu nie może być wniesiona przez skarżącego wprost do właściwego sądu okręgowego, lecz **za pośrednictwem Prezesa UZP**. Pośrednictwo Prezesa UZP należy rozumieć dosłownie, rola tego organu ogranicza się w tym zakresie do przekazania skargi wraz z aktami postępowania odwoławczego sądowi okręgowemu (nie przysługują mu uprawnienia sądu pierwszej instancji określone w art. 370 i art. 371 k.p.c.). Konsekwencją tej regulacji jest obowiązek skarżącego przekazania odpisu skargi **bezpośrednio** przeciwnikowi skargi. Powinno to nastąpić „jednocześnie” z wniesieniem skargi, czyli w tym samym dniu, w którym skarga jest przedstawiana Prezesowi UZP.

Legitymację czynną do wniesienia skargi do sądu mają odwołujący się i zamawiający.

Prawo wniesienia skargi do sądu przysługuje również Prezesowi UZP, przy czym do jego czynności w tym względzie stosuje się przepisy k.p.c. o prokuratorze (art. 195 ust. 4 p.z.p.).

Istotne są terminy obowiązujące w postępowaniu skargowym oraz ich charakter prawny. I tak:

- termin do wniesienia skargi przez stronę postępowania odwoławczego **wynosi 7 dni** od dnia doręczenia odpisu orzeczenia zespołu arbitrów (art. 195 ust. 2 p.z.p.). Przy jego obliczeniu obowiązuje reguła interpretacyjna określona w art. 111 § 2 k.c. w zw. z art. 14 p.z.p. W odróżnieniu od terminów obowiązujących dla protestu, odwołania i rozstrzygnięcia protestu, nie jest to termin zawity (skutkujący wygaśnięciem prawa), lecz **termin procesowy**, który może być **przywrócony** (art. 197 ust. 2 i 3 p.z.p.);
- termin do wniesienia skargi do sądu przez Prezesa UZP **wynosi 21 dni** od dnia wydania orzeczenia przez zespół arbitrów (co do sposobu jego obliczenia i charakteru prawnego obowiązują przepisy wskazane wyżej);
- **termin 7 dni** od otrzymania skargi, przewidziany dla Prezesa UZP do przedstawienia skargi właściwemu sądowi okręgowemu jest, podobnie jak termin 15 dni do rozpoznania odwołania przez zespół arbitrów i termin z art. 198 ust. 1 p.z.p. (o czym niżej), **terminem instrukcyjnym**.

Skarga do sądu powinna czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego (art. 126 k.p.c.) i apelacji (art. 368 k.p.c.) oraz skargi (art. 196 ust. 1 p.z.p.), przy czym ten ostatni przepis jest przepisem szczególnym w stosunku do pozostałych i ma przed nimi pierwszeństwo. Oznacza to, że skarga do sądu – oprócz wymagań określonych w powołanych wyżej przepisach k.p.c. – musi zawierać:

- oznaczenie zaskarżonego orzeczenia,
- przytoczenie zarzutów,
- zwięzłe ich uzasadnienie,
- wskazanie dowodów, a także
- wniosek o zmianę orzeczenia w całości lub w części.

Wszystkie wymagania skargi, o których wyżej mowa, wynikają z jej istoty i charakteru prawnego, a także ze specyfiki postępowania skargowego, związanej z kognicją sądu okręgowego w razie uwzględnienia skargi (art. 198 ust. 2).

2. Postępowanie skargowe

Przepisy art. 196 ust. 2 i 3 p.z.p. regulują kwestię uchylenia przez sąd w postępowaniu skargowym zakazu zawarcia umowy przed ostatecznym rozstrzygnięciem protestu. Zawarte są w nich przesłanki i procedury uchylenia zakazu, o którym mowa. Należy podkreślić, że chodzi w tym przypadku o wniosek zamawiającego zawarty w skardze lub w odpowiedzi na skargę (w zależności od tego, kto jest skarżącym) oraz jego rozpoznanie i rozstrzygnięcie przez sąd na posiedzeniu niejawnym w terminie 7 dni po jego złożeniu, czyli przed rozstrzygnięciem skargi, ale po rozważeniu, czy stan postępowania o udzielenie zamówienia na to pozwala i uprawdopodobnieniu przez zamawiającego, że zaskarżone orzeczenie zespołu arbitrów rażąco narusza przepisy o postępowaniu odwoławczym.

Przez „rażące naruszenie prawa”, a chodzi tu o naruszenie przepisów postępowania odwoławczego, należy rozumieć skutki tego naruszenia w konkretnym wypadku, w tym przede wszystkim – zważywszy charakter postępowania o udzielenie zamówienia – skutki natury gospodarczej. Określenie „rażące naruszenie prawa” wiąże się też z wyjątkowym charakterem skargi na orzeczenie zespołu arbitrów i oznacza, że chodzi tu o sytuacje szczególnie uzasadnione.

Konsekwencją prawną regulacji, że Prezes UZP przedstawia skargę, nie podejmując (z braku uprawnienia) tzw. czynności wstępnych związanych z jej wniesieniem, czynności te wykonuje sąd okręgowy (art. 197 ust. 1 p.z.p.). Sąd okręgowy odrzuca zatem skargę wniesioną po terminie lub niedopuszczalną z innych przyczyn (np. skargę wniesioną na postanowienie niekończące postępowania odwoławczego), jak również skargę, której braków formalnych strona nie uzupełniła w terminie.

W postępowaniu skargowym sąd rozstrzyga też o przywróceniu terminu do wniesienia skargi (art. 197 ust. 2 i 3 p.z.p.). Skarga jest czynnością procesową strony w rozumieniu art. 197 ust. 2 p.z.p. Sąd może zatem przywrócić termin do wniesienia skargi na wniosek tej strony złożony w terminie 7 dni od dnia ustania przyczyny uchybienia terminowi i wykazania we wniosku, że uchybienie terminu nastąpiło bez jej winy. Ocena winy strony należy do sądu. O przywróceniu terminu sąd może orzec na posiedzeniu niejawnym, orzeczenie to jest niezaskarżalne.

Postępowanie skargowe *sensu stricto* toczy się według przepisów k.p.c. o apelacji. Jego przebieg jest determinowany, jak już podkreślono, charakterem prawnym skargi i związaną z tym kognicją sądu, w szczególności ograniczeniem tej kognicji, w przypadku uwzględnienia skargi na wyrok zespołu arbitrów, do wydania orzeczenia reformatoryjnego – zmiany wyroku zespołu arbitrów i orzeczenia co do istoty sprawy (art. 198 ust. 2 p.z.p.). Wymaga to od sądu nie tylko oceny dowodów przeprowadzonych przez zespół arbitrów, ale też dopuszczenia – na wniosek stron lub z urzędu – i przeprowadzenia na rozprawie dowodów niezbędnych do ustalenia stanu sprawy (nie może przecież uchylić wyroku zespołu arbitrów i przekazać mu sprawę do ponownego rozpoznania). Sąd jest jednocześnie związany trzymiesięcznym terminem – instrukcyjnym wprowadzie, ale jednak – rozpoznania skargi (art. 198 ust. 1 p.z.p.).

Po rozpoznaniu skargi na wyrok zespołu arbitrów sąd okręgowy wydaje wyrok, którym:

- oddala skargę – jako bezzasadną,
- zmienia zaskarżony wyrok zespołu arbitrów i orzeka co do istoty sprawy, jeżeli zaś odwołanie zostaje odrzucone albo zachodzi podstawa do umorzenia postępowania,
- uchyla zaskarżony wyrok i odrzuca odwołanie lub umarza postępowanie.

Inaczej ma się rzecz z orzeczeniem sądu w przypadku skargi na postanowienie kończące postępowanie odwoławcze. Sąd rozpoznaje tę skargę na posiedzeniu niejawnym, a nie na rozprawie (art. 397 § 1 k.p.c.).

Od wyroku sądu okręgowego nie przysługuje kasacja (art. 198 ust. 4 p.z.p.). Oznacza to niemożność skorzystania przez strony postępowania skargowego z tego środka zaskarżenia.

Wyrok sądu okręgowego wydany w postępowaniu skargowym jest zatem ostateczny.

Niezaskarżalne i tym samym ostateczne jest również postanowienie sądu okręgowego wydane po rozpoznaniu przez ten sąd skargi na postanowienie zespołu arbitrów kończące postępowanie odwoławcze.

*Wyrok sądu
okręgowego
jest ostateczny*

Miejscowość, data

Nazwa i adres zamawiającego

**Protest wobec czynności podjętej przez Zamawiającego
w toku postępowania o zamówienie publiczne**
(zamówienie, którego dotyczy protest)

W imieniu Wykonawcy (nazwa wykonawcy lub organizacji zrzeszającej wykonawców wnoszącej protest), na podstawie art. 180 w zw. z art. 179, a także (przepisy, które naruszył zamawiający) ustawy Prawo zamówień publicznych z dnia 29 stycznia 2004 r. składam protest wobec czynności podjętej przez zamawiającego (nazwa zamawiającego) lub zaniechania przez zamawiającego czynności, co do której zobowiązywały go przepisy ustawy.

W tym miejscu składający protest powinien przedstawić (opisać) oprotestowaną czynność lub czynność, wobec której zamawiający dokonał zaniechania.

W związku z tym, że interes wykonawcy doznał uszczerbku lub może doznać uszczerbku w wyniku naruszenia przez Zamawiającego przepisów ustawy (przepisy naruszone przez Zamawiającego) żądam powtórzenia oprotestowanej czynności/dokonania czynności bezprawnie zaniechanej poprzez... (działania Zamawiającego po uwzględnieniu protestu).

Uzasadnienie

Uzasadnienie zawiera podstawę faktyczną i prawną.

W imieniu Wykonawcy/organizacji zrzeszającej wykonawców:

Podpis

Miejscowość, data

Nazwa i adres wykonawcy

**Dotyczy: protestu złożonego przez wykonawcę w postępowaniu
o udzielenie zamówienia publicznego...**

(podać, którego postępowania dotyczy)

Na podstawie art. 181 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych Zamawiający (*nazwa zamawiającego*) informuje, że w postępowaniu (*podać, którego postępowania dotyczy*) w dniu (*data złożenia protestu przez wykonawcę lub organizację do tego uprawnioną*) został złożony protest.

(W tym miejscu Zamawiający powinien przedstawić treść i zarzuty podniesione w złożonym proteście)

W imieniu Zamawiającego:

Podpis

Miejscowość, data

Nazwa i adres wykonawcy

**Dotyczy: zawieszenia biegu terminu związania ofertą
w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego
(podać, którego postępowania dotyczy)**

Zgodnie z art. 181 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych, w związku z wniesieniem protestu po upływie terminu do składania ofert Zamawiający (*nazwa zamawiającego*) informuje o zawieszeniu biegu terminu związania ofertą do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia protestu.

Zamawiający wzywa (*nazwa wykonawcy*) pod rygorem wykluczenia z postępowania do przedłużenia ważności wadium lub wniesienia nowego wadium na ten sam czas.

W imieniu Zamawiającego:

Podpis

Miejscowość, data

Nazwa i adres wykonawcy, który wniósł protest

**Dotyczy: protestu złożonego przez wykonawcę w postępowaniu
o udzielenie zamówienia publicznego
(podać, którego postępowania dotyczy)**

Rozstrzygnięcie protestu

W związku z protestem złożonym przez Państwa w dniu (*data złożenia protestu*), Zamawiający (*nazwa zamawiającego*) informuje, iż na podstawie art. 183 ust. 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych, protest został uwzględniony.

Uzasadnienie

Uzasadnienie zawiera podstawę faktyczną i prawną.

W związku z uwzględnieniem protestu przez Zamawiającego, na podstawie art. 183 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (*nazwa zamawiającego*) podjął decyzję o (*wybrać odpowiednio*):
powtórzeniu oprotestowanej czynności *albo*
dokonaniu czynności bezprawnie zaniechanej

O powyższym niezwłocznie zostaną poinformowani pozostali wykonawcy uczestniczący w postępowaniu.

W imieniu Zamawiającego:

Podpis

Miejscowość, data

Nazwa i adres wykonawcy, który wniósł protest

**Dotyczy: protestu złożonego przez wykonawcę w postępowaniu
o udzielenie zamówienia publicznego
(podać, którego postępowania dotyczy)**

Rozstrzygnięcie protestu

W związku z protestem złożonym przez Państwa w dniu (*data złożenia protestu*) Zamawiający (*nazwa zamawiającego*) informuje, iż na podstawie art. 183 ust. 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych protest został (*wybrać odpowiednio*):

oddalony *albo*

odrzucony na podstawie art. 180 ust. 5 P.z.p. z uwagi na fakt, że: wniesiony został po terminie *lub* że wniósł go podmiot nieuprawniony.

Uzasadnienie

Uzasadnienie zawiera podstawę faktyczną i prawną.

Od oddalenia *lub* odrzucenia protestu przysługuje odwołanie. Odwołanie wnosi się bezpośrednio do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych w terminie 5 dni od dnia doręczenia rozstrzygnięcia protestu. O wniesieniu odwołania należy poinformować Zamawiającego.

W imieniu Zamawiającego:

Podpis

do wiadomości:

1. *Nazwa wykonawcy, który przyłączył się do protestu*

Miejscowość, data

Nazwa i adres wykonawcy

**Dotyczy: przywrócenia biegu terminu związania ofertą
w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego
(podać, którego postępowania dotyczy)**

W związku z ostatecznym rozstrzygnięciem protestu wniesionego w dniu
..... (data złożenia protestu) zamawiający (nazwa zamawiającego) informuje,
że dniem (podać datę) przywrócony zostaje bieg terminu związania ofertą.

W imieniu Zamawiającego:

Podpis

Miejscowość, data

Prezes Urzędu Zamówień Publicznych
Al. Szucha 2/4
00-582 Warszawa

Odwołanie od rozstrzygnięcia protestu w postępowaniu o zamówienie publiczne

W imieniu Wykonawcy (*nazwa wykonawcy*) na podstawie art. 184 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych składam odwołanie od oddalenia *lub* odrzucenia protestu przez Zamawiającego (*nazwa zamawiającego*) w ramach postępowania o zamówienie publiczne (*podać, którego postępowania dotyczy*) prowadzonego w trybie (*wskazać tryb w jakim toczy się postępowanie*).

Rozstrzygnięciu Zamawiającego zarzucam naruszenie następujących przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych: (*wskazane w prośbie przepisy, które naruszył zamawiający*).

W związku z powyższym wnoszę o (*podać żądanie*) nakazanie Zamawiającemu (*wybrać odpowiednio*):

dokonanie *lub* powtórzenie czynności *albo*
unieważnienie czynności zamawiającego.

Uzasadnienie

Uzasadnienie zawiera podstawę faktyczną i prawną. Należy też wskazać dowody z dokumentów, opinie biegłych.

Zważywszy na przytoczone powyżej argumenty oraz przepisy (*należy wskazać odpowiednie przepisy P.z.p.*) wnoszę o uwzględnienie odwołania i (*powtórzenie/dokonanie/unieważnienie*) czynności zamawiającego.

Wpis od odwołania w kwocie (*wpisać kwotę*) został uiszczony na rachunek bankowy Urzędu Zamówień Publicznych.

Zamawiający został poinformowany o wniesieniu odwołania.

W imieniu Wykonawcy:

Podpis

Załączniki:

1. Dowód uiszczenia wpisu.
2. Kopia pisma do Zamawiającego informującego o wniesionym odwołaniu.
3. Pełnomocnictwo i odpis z właściwego rejestru Wykonawcy.

Miejscowość, data

Nazwa i adres Zamawiającego

Dotyczy: odwołania od oddalenia *lub* odrzucenia protestu

Na podstawie art. 184 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych informuję o wniesieniu w dniu (*podać datę wniesienia odwołania*) do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych odwołania od oddalenia *lub* odrzucenia protestu z dnia (*podać datę protestu*) w sprawie (*podać, którego postępowania dotyczy*).

W imieniu Wykonawcy:

Podpis

**Rozporządzenie
Prezesa Rady Ministrów
z dnia 30 marca 2004 r.
w sprawie regulaminu postępowania przy rozpatrywaniu odwołań**

Na podstawie art. 193 pkt 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177) zarządza się, co następuje:

**Rozdział 1
Wymagania formalne odwołania**

§ 1

Odwołanie wnoszone do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych, zwanego dalej „Prezesem Urzędu”, zawiera w szczególności:

- 1) imię i nazwisko lub nazwę (firmę) oraz adres, numer telefonu i faksu odwołującego się;
- 2) imię i nazwisko lub nazwę (firmę) oraz adres, numer telefonu i faksu zamawiającego;
- 3) określenie przedmiotu zamówienia;
- 4) datę wniesienia protestu;
- 5) zwięzłe przedstawienie zarzutów;
- 6) wniosek co do rozstrzygnięcia odwołania;
- 7) uzasadnienie faktyczne i prawne odwołania;
- 8) podpis odwołującego się lub jego przedstawiciela albo pełnomocnika;
- 9) załączniki – kopię protestu, kopię rozstrzygnięcia protestu, jeżeli protest został rozpatrzony i dowód uiszczenia wpisu od odwołania w wymaganej wysokości.

§ 2

1. W przypadku niedołączenia do odwołania dowodu uiszczenia wpisu najpóźniej w dniu wniesienia odwołania, Prezes Urzędu wzywa odwołującego się do jego przedłożenia w terminie trzech dni od dnia doręczenia wezwania.
2. Za doręczenie, o którym mowa w ust. 1, uważa się również zawiadomienie przesłane faksem na wskazany numer, jeśli uczestnik postępowania odwoławczego, zwany dalej „uczestnikiem postępowania”, potwierdzi fakt jego otrzymania. Prezes Urzędu niezwłocznie potwierdza pisemnie treść wezwania.
3. Jeżeli w wyznaczonym terminie nie zostanie przedstawiony dowód uiszczenia wpisu Prezes Urzędu zwraca odwołanie odwołującemu się na adres wskazany w odwołaniu.

§ 3

1. Po ustaleniu, że od odwołania uiszczono wpis, Prezes Urzędu zawiadamia zamawiającego o wpłynięciu odwołania, wzywając go jednocześnie do nadesłania

- kopii dokumentacji postępowania o zamówienie publiczne, z wyjątkiem ofert złożonych przez wykonawców, potwierdzonej za zgodność z oryginałem przez kierownika zamawiającego.
2. Oryginał dokumentacji postępowania wraz z ofertami złożonymi przez wykonawców zamawiający dostarcza do siedziby Urzędu Zamówień Publicznych, zwanego dalej „Urzędem”, w dniu wyznaczonym na rozpoznanie odwołania, nie później niż przed otwarciem posiedzenia.
 3. Na pisemny wniosek zamawiającego Prezes Urzędu przesyła kopię odwołania.

Rozdział 2

Postępowanie z wniesionym odwołaniem

§ 4

Odwołanie wniesione do Prezesa Urzędu wpisuje się niezwłocznie do komputerowej bazy danych Urzędu, oraz do repertorium spraw odwoławczych, nadając mu numer porządkowy oraz sygnaturę akt.

§ 5

Odwołanie oraz przekazaną przez zamawiającego dokumentację postępowania o zamówienie publiczne, którego dotyczy wniesione odwołanie, udostępnia się w siedzibie Urzędu na wniosek uczestników postępowania oraz arbitra wyznaczonego do rozpoznania odwołania.

§ 6

1. Odwołanie może być cofnięte przez odwołującego się do czasu zamknięcia rozprawy.
2. Po otwarciu posiedzenia lub rozprawy odwołujący się składa pisemnie lub ustnie do protokołu oświadczenie o cofnięciu odwołania.
3. W przypadku cofnięcia odwołania po otwarciu rozprawy zespół arbitrów umarza postępowanie i orzeka o kosztach postępowania.

Rozdział 3

Ustalanie składu zespołu arbitrów do rozpoznania odwołania

§ 7

1. Komputerowe losowanie arbitrów odbywa się w siedzibie Urzędu, w terminie wyznaczonym przez Prezesa Urzędu. Informację o terminie losowania zamieszcza się na stronie internetowej Urzędu.
2. Podczas losowania nie ujawnia się danych dotyczących odwołania, a jedynie numer repertorium, którym zostało oznaczone.
3. Do dnia publicznego ogłoszenia wokandy nie są ujawniane dane umożliwiające zidentyfikowanie składu zespołu arbitrów wyznaczonego do rozpoznania odwołania.

§ 8

1. Losowanie, o którym mowa w § 7 ust. 1, odbywa się z listy arbitrów prowadzonej przez Prezesa Urzędu, podzielonej na grupy uwzględniające wykształcenie, wykonywany zawód lub stanowisko zajmowane przez arbitra. Arbitr może zostać zaliczony tylko do jednej grupy.
2. Listę, o której mowa w ust. 1, publikuje się w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu. Lista jest aktualizowana równocześnie z każdym wpisem lub skreśleniem arbitra dokonywanym przez Prezesa Urzędu.

§ 9

1. Losowanie przeprowadza trzyosobowy zespół, w skład którego wchodzi pracownicy Urzędu wyznaczeni przez Prezesa Urzędu. Szczegółowy sposób przeprowadzania losowania Prezes Urzędu podaje do publicznej wiadomości na stronie internetowej Urzędu.
2. Na podstawie protokołu z losowania podpisanego przez członków zespołu, o którym mowa w ust. 1, Prezes Urzędu, w drodze postanowienia, wyznacza arbitrów, w tym przewodniczącego, do rozpoznania odwołania.

Rozdział 4 **Przygotowanie posiedzenia i rozprawy**

§ 10

Posiedzenia i rozprawy zespołu arbitrów odbywają się w siedzibie Urzędu. Urząd zapewnia obsługę zespołu arbitrów, w szczególności:

- 1) wykonywanie czynności protokolanta;
- 2) salę rozpraw umożliwiającą rozpoznanie odwołania z udziałem publiczności;
- 3) wykonywanie innych czynności niezbędnych do prawidłowego i sprawnego przebiegu rozprawy;
- 4) pomieszczenie na archiwum, do którego przekazuje się akta spraw odwoławczych po zakończeniu postępowania odwoławczego.

§ 11

1. Termin posiedzenia zespołu arbitrów wyznacza Prezes Urzędu. O terminie oraz o miejscu posiedzenia zespołu arbitrów Prezes Urzędu zawiadamia arbitrów wyznaczonych do rozpoznania odwołania oraz uczestników postępowania odwoławczego, zwanych dalej „uczestnikami postępowania”.
2. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, doręcza się za potwierdzeniem odbioru co najmniej trzy dni przed terminem posiedzenia zespołu arbitrów.
3. Za doręczenie z zachowaniem terminu, o którym mowa w ust. 2, uważa się również zawiadomienie przesłane faksem na wskazany numer, jeżeli arbitr oraz uczestnik postępowania potwierdzi fakt jego otrzymania. Prezes Urzędu niezwłocznie potwierdza pisemnie treść zawiadomienia.
4. W przypadku niestawienia się arbitra w wyznaczonym terminie posiedzenia zespołu arbitrów posiedzenie nie odbywa się, a Prezes Urzędu wyznacza nowy ter-

min posiedzenia, o którym zawiadamia arbitrów i uczestników postępowania. Przepis ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

§ 12

1. Informacja o posiedzeniu zespołu arbitrów (wokanda) jest umieszczana w miejscu publicznie dostępnym w Urzędzie, na stronie internetowej Urzędu oraz przy drzwiach sali rozpraw, w której ma odbywać się posiedzenie zespołu arbitrów.
2. Wokandę ogłasza się w dniu posiedzenia zespołu arbitrów.

Rozdział 5 **Posiedzenie i rozprawa**

§ 13

Rozpoznanie odwołania rozpoczyna się wywołaniem sprawy przez protokolanta przez odczytanie imion i nazwisk lub nazw (firm) uczestników postępowania oraz sygnatury akt sprawy.

§ 14

1. Na posiedzeniu zespół arbitrów dokonuje czynności formalno-prawnych i sprawdzających, mających na celu przygotowanie rozprawy, a w szczególności bada przedstawione w sprawie dokumenty.
2. Posiedzenie zespołu arbitrów odbywa się bez względu na stawiennictwo uczestników postępowania.

§ 15

1. Po otwarciu posiedzenia przewodniczący zespołu arbitrów sprawdza, czy uczestnicy postępowania zostali prawidłowo zawiadomieni o terminie posiedzenia oraz czy osoby reprezentujące uczestników postępowania są uprawnione do występowania w ich imieniu.
2. W razie stwierdzenia niestawiennictwa uczestnika postępowania na posiedzeniu i braku dowodu skutecznego doręczenia zawiadomienia o terminie posiedzenia, zespół arbitrów odracza posiedzenie i wyznacza, w porozumieniu z Prezesem Urzędu, nowy termin posiedzenia.
3. Niestawiennictwo uczestnika postępowania prawidłowo zawiadomionego o terminie posiedzenia nie wstrzymuje rozpoznania odwołania.
4. Do posiedzenia stosuje się odpowiednio przepisy rozporządzenia dotyczące rozprawy.

§ 16

1. Rozprawa odbywa się w języku polskim.
2. Uczestnik postępowania niewładający językiem polskim stawia się na rozprawę z tłumaczem przysięgłym.
3. Wszystkie dokumenty przedstawia się w języku polskim, a jeżeli zostały sporządzone w obcym języku, uczestnik postępowania, który się na nie powołuje, przedstawia ich tłumaczenie na język polski, poświadczone przez tłumacza przysięgłego.

§ 17

1. Rozprawę prowadzi przewodniczący zespołu arbitrów, w szczególności otwiera rozprawę, zarządza przerwy w rozprawie, udziela głosu uczestnikom postępowania, zadaje pytania, umożliwia arbitrom zadawanie pytań, podaje brzmienie zapisów do protokołu, zamyka rozprawę i ogłasza orzeczenie.
2. Przewodniczący zespołu arbitrów może upomnieć osobę, która narusza powagę, spokój lub porządek rozprawy, a po bezskutecznym upomnieniu nakazać jej opuszczenie sali.
3. Przewodniczący zespołu arbitrów może wyrazić zgodę na rejestrowanie przez przedstawicieli radia, telewizji oraz prasy przebiegu rozprawy za pomocą aparatury utrwalającej obraz oraz dźwięk, gdy przemawia za tym uzasadniony interes społeczny, a ważny interes uczestnika postępowania temu się nie sprzeciwia i gdy dokonywanie tych czynności nie utrudni przeprowadzenia rozprawy.

§ 18

1. Po otwarciu rozprawy przewodniczący zespołu arbitrów przedstawia stan sprawy z uwzględnieniem zarzutów zawartych w proteście oraz zarzutów przedstawionych w odwołaniu.
2. Przewodniczący zespołu arbitrów udziela kolejno głosu odwołującemu się, a następnie zamawiającemu.

§ 19

1. Na rozprawie przedstawia się dostarczony przez zamawiającego oryginał dokumentacji postępowania o udzielenie zamówienia publicznego wraz z ofertami złożonymi przez wykonawców.
2. Zespół arbitrów może zobowiązać uczestników postępowania do przedstawienia dokumentów lub innych dowodów istotnych dla rozstrzygnięcia odwołania.

§ 20

1. Zespół arbitrów może odroczyć posiedzenie lub rozprawę, jeżeli uzna za konieczne przedstawienie w sprawie dowodów, których nie można przeprowadzić w danym dniu, albo z innych ważnych przyczyn.
2. W przypadku odroczenia posiedzenia lub rozprawy przewodniczący zespołu arbitrów poucza uczestników postępowania o obowiązku stawienia się w wyznaczonym terminie bez osobnego wezwania. Osoby nieobecne zawiadamia się o terminie odroczonej rozprawy.

§ 21

1. Przed zamknięciem rozprawy przewodniczący zespołu arbitrów udziela kolejno głosu odwołującemu się, a następnie zamawiającemu.
2. Uczestnik postępowania lub jego pełnomocnik może przed zamknięciem rozprawy złożyć wniosek dotyczący kosztów postępowania.

§ 22

1. Z posiedzenia i rozprawy sporządza się protokół oraz rozliczenie kosztów postępowania.
2. Protokół oraz rozliczenie kosztów postępowania podpisuje przewodniczący zespołu arbitrów.
3. Sprostowanie oczywistych omyłek pisarskich lub rachunkowych w protokole może nastąpić na wniosek lub z urzędu.
4. Wniosek o sprostowanie protokołu rozpatruje przewodniczący zespołu arbitrów. Dokonując poprawki w protokole przewodniczący czyni o tym wzmiankę w protokole.
5. Wzór protokołu, o którym mowa w ust. 1, określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

Rozdział 6 Wyłączenie arbitra

§ 23

1. Do czasu zamknięcia rozprawy uczestnik postępowania oraz arbiter mogą pisemnie lub ustnie do protokołu złożyć wniosek do Prezesa Urzędu o wyłączenie arbitra od udziału w rozpoznaniu odwołania.
2. Wniosek o wyłączenie arbitra jest rozpatrywany niezwłocznie po jego wpłynięciu. Prezes Urzędu wszczyna postępowania wyjaśniające, a w szczególności – w przypadku złożenia tego wniosku przez uczestnika postępowania – zwraca się o pisemne wyjaśnienia do arbitra, którego wniosek dotyczy.
3. Postanowienie o wyłączeniu arbitra doręcza się uczestnikom postępowania oraz arbitrowi, którego dotyczy.

Rozdział 7 Orzeczenia

§ 24

1. Wydanie orzeczenia w sprawie odwołania poprzedza niejawną naradą zespołu arbitrów. Naradą kieruje przewodniczący zespołu arbitrów. Narada obejmuje dyskusję oraz głosowanie nad orzeczeniem i uzasadnieniem. W głosowaniu uczestniczą wszyscy arbitrzy, w kolejności ustalonej przez przewodniczącego zespołu arbitrów, z tym, że przewodniczący głosuje ostatni.
2. Zarządzając przerwę na głosowanie i naradę nad orzeczeniem, przewodniczący zespołu arbitrów informuje obecnych na rozprawie o terminie ogłoszenia orzeczenia.
3. Orzeczenia zapadają większością głosów.

§ 25

1. Przegłosowany członek zespołu arbitrów może złożyć zdanie odrębne do wydanego orzeczenia, czyniąc o tym wzmiankę obok swego podpisu pod rozstrzygnięciem.

2. Zdanie odrębne wymaga uzasadnienia, które formułuje przed ogłoszeniem wyroku na odrębnej karcie składający je członek zespołu arbitrów. Zdanie odrębne dołącza się do akt sprawy.
3. Strony mogą zapoznać się ze zdaniem odrębnym i jego uzasadnieniem oraz sporządzać z niego odpisy, nie mogą jednak otrzymać odpisów potwierdzonych urzędowo.
4. Zdania odrębnego nie ogłasza się. Przewodniczący zespołu arbitrów ogłaszając orzeczenie informuje o złożeniu zdania odrębnego.
5. W czasie ogłoszenia orzeczenia zespołu arbitrów wszyscy obecni z wyjątkiem zespołu arbitrów stoją.

§ 26

1. Orzeczenie zespołu arbitrów zawiera:
 - 1) miejsce i datę wydania;
 - 2) oznaczenie arbitrów i uczestników postępowania;
 - 3) rozstrzygnięcie o żądaniach odwołującego się i o kosztach postępowania;
 - 4) uzasadnienie;
 - 5) podpisy wszystkich arbitrów.
2. Odpisy orzeczeń wydanych przez zespół arbitrów opatruje się okrągłą pieczęcią urzędową zespołu arbitrów z napisem: „Urząd Zamówień Publicznych w Warszawie. Zespół Arbitrów”.
3. Przewodniczący zespołu arbitrów może sprostować, w drodze postanowienia, błędy pisarskie albo rachunkowe lub inne oczywiste omyłki popełnione w orzeczeniu. Wzmiankę o sprostowaniu umieszcza się w orzeczeniu.
4. Odpisy sprostowanego orzeczenia oraz postanowienie o sprostowaniu doręcza się niezwłocznie uczestnikom postępowania.
5. Wzór wyroku/postanowienia określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.
6. Wzór postanowienia o umorzeniu postępowania określa załącznik nr 3 do rozporządzenia.
7. Wzór postanowienia o sprostowaniu wyroku/postanowieniu określa załącznik nr 4 do rozporządzenia.

Rozdział 8 Przepis końcowy

§ 27

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia¹.

¹ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 czerwca 2002 r. w sprawie regulaminu postępowania przy rozpatrywaniu odwołań w sprawach o udzielanie zamówień publicznych (Dz. U. Nr 85, poz. 772), które utraciło moc z dniem 2 marca 2004 r. na podstawie art. 227 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177).

WZÓR

Sygn. akt:

PROTOKÓŁ POSIEDZENIA/ROZPRAWY

zespołu arbitrów z dnia w składzie:
Przewodniczący zespołu arbitrów

.....

Arbitrzy:

.....

.....

Protokolant

w sprawie wniesionego do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych w dniu r.
przez
odwołania od oddalenia/odrzućenia* protestu z dnia r. przez zamawiającego

.....

Posiedzenie rozpoczęto o godz min

Na posiedzenie stawili się:

1) w imieniu odwołującego się

.....

.....

2) w imieniu zamawiającego

.....

.....

Przewodniczący zespołu arbitrów otworzył posiedzenie.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

WZÓR

Sygn. akt

WYROK/POSTANOWIENIE*
zespołu arbitrów z dnia r.

Zespół arbitrów w składzie:
Przewodniczący zespołu arbitrów

.....

Arbitrzy:

.....

.....

Protokolant

.....

po rozpoznaniu na posiedzeniu/rozprawie* w dniu/w dniach* r.
w Warszawie odwołania wniesionego przez
od oddalenia/odrzużenia* przez zamawiającego
..... protestu z dnia r.

orzeka:

1.

2. Kosztami postępowania obciąża
i nakazuje:

1) zaliczyć na rzecz Urzędu Zamówień Publicznych koszty w wysokości zł
..... gr (słownie:) z kwoty wpisu uiszczanego
przez

2) dokonać wpłaty kwoty zł gr (słownie:)
przez na rzecz
.....

3) dokonać wpłaty kwoty zł gr (słownie:)
przez na rzecz
Urzędu Zamówień Publicznych na rachunek środków specjalnych UZP

4) dokonać zwrotu kwoty zł gr (słownie:)
z rachunku środków specjalnych Urzędu Zamówień Publicznych na rzecz
.....

4. Uzasadnienie

.....

.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Stosownie do art. 194 i 195 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177) na niniejszy wyrok – w terminie 7 dni od dnia jego doręczenia – przysługuje skarga za pośrednictwem Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych do Sądu Okręgowego w¹.

Przewodniczący zespołu arbitrów

.....

Arbitrzy:

.....

.....

* Niepotrzebne skreślić.

¹ Nie dotyczy postępowań wszczętych przed dniem 2 marca 2004 r.

WZÓR

Sygn. akt:

POSTANOWIENIE
zespołu arbitrów z dnia r.
o umorzeniu postępowania

Zespół arbitrów w składzie:

Przewodniczący zespołu arbitrów

.....

Arbitrzy:

.....

.....

Protokolant

.....

Wobec cofnięcia przed otwarciem rozprawy/po otwarciu rozprawy* w dniu r. odwołania wniesionego przez od oddalenia/odrzućenia* przez zamawiającego protestu z dnia r.

postanawia:

1.
2. Nakazać Urzędowi Zamówień Publicznych zwrot z rachunku środków specjalnych na rzecz kwoty zł gr (słownie:), stanowiącej połowę uiszczonego wpisu i zasądzić na rzecz koszty postępowania w kwocie zł... gr (słownie:)¹.
3. Kosztami postępowania obciążyć i nakazuje²:
 - 1) zaliczyć na rzecz Urzędu Zamówień Publicznych koszty w wysokości zł gr (słownie:) z kwoty wpisu uiszczonego przez
 - 2) dokonać wpłaty kwoty zł gr (słownie:) przez na rzecz
 - 3) dokonać wpłaty kwoty zł gr (słownie:) przez na rzecz Urzędu Zamówień Publicznych na rachunek środków specjalnych UZP
 - 4) dokonać zwrotu kwoty zł gr (słownie:) z rachunku środków specjalnych Urzędu Zamówień Publicznych na rzecz

**Rozporządzenie
Prezesa Rady Ministrów
z dnia 18 marca 2004 r.
w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad pobierania wpisu
od odwołania oraz szczegółowych zasad rozliczania kosztów
w postępowaniu odwoławczym.**

Na podstawie art. 193 pkt 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177) zarządza się, co następuje:

§ 1

Podstawę do ustalenia wpisu od odwołania wnoszonego w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego stanowi kwota bazowa, ustalona w ustawie budżetowej na dany rok na podstawie art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 110, poz. 1255, z późn. zm.¹), dla pracowników państwowej sfery budżetowej, o których mowa w art. 5 pkt 1 lit. b tej ustawy.

§ 2

Wysokość wpisu od odwołania wnoszonego w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego wynosi, po zaokrągleniu do pełnego złotego, 4,25-krotności podstawy, o której mowa w § 1.

§ 3

1. Wpis, o którym mowa w § 2, odwołujący się wpłaca na rachunek bankowy Urzędu Zamówień Publicznych wskazany przez Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych, zwanego dalej „Prezesem Urzędu”.
2. Wpis uznaje się za uiszczony, jeżeli nastąpi wpłata lub zostanie obciążony rachunek bankowy odwołującego się na rzecz Urzędu Zamówień Publicznych, zwanego dalej „Urzędem”.

§ 4

Prezes Urzędu ogłasza w Biuletynie Zamówień Publicznych informację o obowiązującej wysokości wpisu oraz rachunku bankowym, o którym mowa w § 3 ust. 1.

§ 5

1. Do kosztów postępowania zalicza się:
 - 1) koszty ponoszone przez Urząd, obejmujące wynagrodzenia za czynności arbitrów i ich uzasadnione wydatki poniesione w związku z rozpoznaniem odwołania oraz wydatki i opłaty Urzędu związane z wykonywanymi czynnościami organizacyjno-technicznymi;

- 2) uzasadnione koszty uczestników postępowania, w wysokości określonej na podstawie rachunków przedłożonych do akt sprawy, w tym kwotę wpisu, o którym mowa w § 2.
2. Orzekając o kosztach postępowania, zespół arbitrów kwotę uiszczoną tytułem wpisu zalicza na poczet kosztów, o których mowa w ust. 1 pkt 1.
3. W przypadku gdy koszty, o których mowa w ust. 1 pkt 1, będą:
 - 1) wyższe od kwoty wpisu, zespół arbitrów zasądza różnicę od uczestnika postępowania na rzecz Urzędu;
 - 2) niższe od kwoty wpisu, zespół arbitrów orzeka o zwrocie przez Urząd różnicy na rzecz wnoszącego wpis.

§ 6

Do ustalenia wpisu od odwołania wnoszonego przed dniem ogłoszenia ustawy budżetowej na dany rok w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej stosuje się kwotę bazową z roku poprzedniego.

§ 7

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia².

¹ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 19, poz. 239, z 2001 r. Nr 85, poz. 924, Nr 100, poz. 1080 i Nr 154, poz. 1784 i 1799, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 152, poz. 1267, Nr 213, poz. 1802 i Nr 214, poz. 1805 oraz z 2003 r. Nr 149, poz. 1454, Nr 166, poz. 1609, Nr 179, poz. 1750, Nr 199, poz. 1939 i Nr 228, poz. 2256.

² Z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia utraciło moc rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 czerwca 2002 r. w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad pobierania wpisu od odwołania wnoszonego w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego (Dz. U. Nr 85, poz. 773), zachowane w mocy na podstawie art. 226 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177) .

**Rozporządzenie Rady Ministrów
z dnia 27 kwietnia 2004 r.
w sprawie trybu wpisu na listę arbitrów, sposobu powoływania komisji
egzaminacyjnej i przeprowadzania egzaminu oraz zakresu egzaminu**

Na podstawie art. 176 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177) zarządza się, co następuje:

§ 1

1. Podmioty uprawnione do zgłaszania kandydatów na arbitrów składają zgłoszenie podpisane przez osoby upoważnione do ich reprezentowania w siedzibie Urzędu Zamówień Publicznych, zwanego dalej „Urzędem”, albo drogą pocztową na adres Urzędu.
2. W przypadku złożenia drogą pocztową zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1, za datę jego złożenia uważa się datę stempla placówki pocztowej operatora publicznego.

§ 2

1. Zgłoszenie, o którym mowa w § 1 ust. 1, zawiera:
 - 1) imię i nazwisko oraz adres kandydata na arbitra, zwanego dalej „kandydatem”;
 - 2) nazwę i adres podmiotu uprawnionego do zgłoszenia kandydata;
 - 3) kopię decyzji administracyjnej o wpisie na listę organizacji uprawnionych do wnoszenia środków ochrony prawnej – w przypadku zgłaszania kandydata przez organizacje, o których mowa w art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych, zwanej dalej „ustawą”;
 - 4) oświadczenie kandydata o wyrażeniu zgody na:
 - a) ubieganie się o wpis na listę arbitrów,
 - b) przetwarzanie danych osobowych do celów egzaminu.
2. Do zgłoszenia należy dołączyć dokumenty potwierdzające spełnianie przez kandydata warunków, o których mowa w art. 173 ust. 1 ustawy:
 - 1) kserokopię dokumentów poświadczających posiadanie wyższego wykształcenia;
 - 2) informację z Krajowego Rejestru Karnego dotyczącą kandydata, opatrzoną datą nie wcześniejszą niż trzy miesiące przed jej złożeniem;
 - 3) oświadczenia kandydata o:
 - a) posiadaniu obywatelstwa polskiego,
 - b) posiadaniu pełnej zdolności do czynności prawnych,
 - c) korzystaniu z pełni praw publicznych,
3. Zgłoszenie kandydata złożone po terminie odrzuca się informując o tym pisemnie zgłaszającego oraz kandydata.

§ 3

1. Po upływie terminu przyjmowania zgłoszeń kandydatów Prezes Urzędu Zamówień Publicznych, zwany dalej „Prezesem Urzędu”, powołuje komisję egzaminacyjną, zwaną dalej „komisją”.
2. Komisja składa się z 5–7 członków wyróżniających się wiedzą z zakresu zamówień publicznych powołanych spośród:
 - 1) osób wskazanych przez Radę Zamówień Publicznych;
 - 2) arbitrów wpisanych na listę prowadzoną przez Prezesa Urzędu, którzy nie ubiegają się o ponowny wpis na listę.
3. Członkami komisji nie mogą być:
 - 1) zgłoszeni kandydaci;
 - 2) osoby będące małżonkiem, krewnym lub powinowatym kandydata albo pozostające z kandydatem w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do ich bezstronności;
 - 3) osoby, które pozostawały lub pozostają w stosunku pracy z kandydatem.
4. Członkowie komisji składają pisemne oświadczenia o braku lub istnieniu okoliczności, o których mowa w ust. 3.
5. Jeżeli okoliczności, o których mowa w ust. 3, zostaną ujawnione po powołaniu komisji Prezes Urzędu dokonuje zmiany w składzie komisji z uwzględnieniem ust. 2.
6. Prezes Urzędu wyznacza przewodniczącego oraz sekretarza spośród członków komisji.
7. Niezwłocznie po powołaniu komisji Prezes Urzędu podaje jej skład do publicznej wiadomości poprzez publikację na stronie internetowej Urzędu.

§ 4

1. Przed dopuszczeniem do udziału w egzaminie komisja sprawdza kompletność zgłoszeń kandydatów oraz załączonych do nich dokumentów.
2. Jeżeli zgłoszenie nie zawiera kopii decyzji, o której mowa w § 2 ust. 1 pkt 3 – w przypadku zgłaszania kandydata przez organizację, o których mowa w art. 179 ust. 2 ustawy, komisja wzywa zgłaszającego do złożenia kopii tej decyzji w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania. Złożenie kopii decyzji w tym terminie uważa się za złożone w terminie. Przepis § 1 ust. 2 stosuje się odpowiednio.
3. Jeżeli do zgłoszenia kandydata nie dołączono dokumentów, o których mowa w § 2 ust. 2, komisja wzywa kandydata do uzupełnienia dokumentów w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania.
4. Dokumenty uzupełnione w terminie, o którym mowa w ust. 3, uważa się za złożone w terminie. Przepis § 1 ust. 2 stosuje się odpowiednio.
5. W terminie 7 dni od dnia ustalenia przez komisję listy kandydatów spełniających warunki, o których mowa w art. 173 ust. 1 ustawy, przewodniczący komisji zawiadamia pisemnie za potwierdzeniem odbioru:
 - 1) kandydatów dopuszczonych do udziału w egzaminie – o terminie i miejscu przeprowadzenia egzaminu;
 - 2) pozostałych kandydatów – o odmowie dopuszczenia do udziału w egzaminie i jej przyczynach.

§ 5

1. Egzamin jest sprawdzeniem wiedzy kandydatów z zakresu przepisów związanych z udzielaniem zamówień publicznych.
2. Egzamin w formie testu wyboru składa się z:
 - 1) 60 obowiązkowych dla wszystkich kandydatów pytań dotyczących przepisów o zamówieniach publicznych;
 - 2) 40 pytań dotyczących zakresu zagadnień wybranego przez kandydata.
3. Wykaz zagadnień do egzaminu jest określony w załączniku do rozporządzenia.
4. Za każdą prawidłową odpowiedź kandydat otrzymuje jeden punkt, za brak odpowiedzi lub odpowiedź nieprawidłową – zero punktów.
5. Egzamin trwa 120 minut.
6. Egzamin uważa się za zdany, jeżeli kandydat uzyska liczbę punktów nie mniejszą niż minimalna liczba punktów zaliczająca egzamin, określona w ogłoszeniu o naborze na listę arbitrow.

§ 6

1. Komisja przeprowadza egzamin w warunkach umożliwiających kandydatom samodzielną pracę, pod nadzorem przewodniczącego komisji lub sekretarza oraz co najmniej dwóch członków komisji wyznaczonych przez przewodniczącego komisji.
2. Wszyscy zgłoszeni kandydaci przystępują do egzaminu w tym samym terminie i w tym samym miejscu.
3. Przed wejściem do sali egzaminacyjnej kandydat ma obowiązek:
 - 1) okazać dowód tożsamości i własnoręcznym podpisem potwierdzić na liście obecności udział w egzaminie;
 - 2) dokonać wyboru zakresu zagadnień do egzaminu;
 - 3) wylosować kod do oznaczenia arkusza odpowiedzi.

§ 7

1. Przed rozpoczęciem egzaminu przewodniczący komisji lub sekretarz:
 - 1) informuje kandydatów o warunkach organizacyjnych przeprowadzania egzaminu, a także o zasadach dokonywania oceny udzielonych odpowiedzi;
 - 2) sprawdza czy opakowanie, w którym znajdują się arkusze z pytaniami testowymi jest nienaruszone, a następnie otwiera opakowanie.
2. Kandydat otrzymuje opatrzone pieczęcią Urzędu:
 - 1) arkusz z pytaniami testowymi;
 - 2) arkusz odpowiedzi;
 - 3) nieoznakowaną kopertę;
 - 4) czystą kartę.
3. Uwzględnia się tylko odpowiedzi udzielone na arkuszu odpowiedzi opatrzonym pieczęcią Urzędu.

§ 8

1. Kandydat oznacza otrzymany arkusz odpowiedzi wylosowanym kodem, wpisując go w odpowiednie miejsce w prawym górnym rogu arkusza odpowiedzi, bez podawania imienia i nazwiska.

2. Kandydat we wskazanym miejscu na otrzymanym arkuszu odpowiedzi zamieszcza informację o zakresie zagadnień do egzaminu, zgodną z wyborem dokonanym przed wejściem do sali egzaminacyjnej.
3. Na karcie, o której mowa w § 7 ust. 2 pkt 4, kandydat wpisuje imię i nazwisko, a następnie umieszcza ją w kopercie, którą zakleja i oznacza kodem, który wpisał na arkuszu odpowiedzi.

§ 9

1. W czasie egzaminu zabronione jest korzystanie z materiałów pomocniczych oraz z urządzeń służących do przekazu lub odbioru informacji, jak również porozumiewanie się z innymi osobami.
2. Kandydat, który podczas egzaminu narusza postanowienia ust. 1 lub w inny sposób zakłóca przebieg egzaminu jest wykluczony przez komisję z udziału w egzaminie.
3. Opuszczenie przez kandydata sali egzaminacyjnej stanowi zakończenie udziału w egzaminie, z zastrzeżeniem ust. 4. Przed opuszczeniem sali egzaminacyjnej kandydat zwraca arkusze, o których mowa w § 7 ust. 2 pkt 1 i 2.
4. W czasie egzaminu przewodniczący komisji lub sekretarz może, w uzasadnionych przypadkach, wyrazić zgodę na opuszczenie przez kandydata sali egzaminacyjnej w czasie trwania egzaminu. Na czas nieobecności kandydat przekazuje arkusze, o których mowa w § 7 ust. 2 pkt 1 i 2, przewodniczącemu komisji lub sekretarzowi, który odnotowuje na arkuszu odpowiedzi czas nieobecności.
5. Po zakończeniu egzaminu kandydat przekazuje komisji egzaminacyjnej arkusz odpowiedzi oraz zaklejoną kopertę zawierającą jego imię i nazwisko.
6. Członkowie komisji obecni w sali egzaminacyjnej sporządzają protokół z przebiegu egzaminu.

§ 10

1. Komisja sprawdza arkusze odpowiedzi, a następnie dokonuje ich rozkodowania.
2. Po obliczeniu liczby punktów uzyskanej przez każdego z kandydatów komisja sporządza listę zawierającą wyniki egzaminu wszystkich kandydatów, uszeregowane w porządku malejącym oraz listę kandydatów, którzy zdali egzamin i mieszczą się w limicie osób, które zostaną wpisane na listę arbitrow w danym naborze.

§ 11

1. Przewodniczący komisji lub sekretarz, niezwłocznie po ustaleniu przez komisję wyników egzaminu, zawiadamia pisemnie Prezesa Urzędu o wynikach egzaminu oraz przedstawia sprawozdanie zawierające protokół z przebiegu egzaminu oraz listy z wynikami egzaminu.
2. Wyniki egzaminu są zatwierdzane przez Prezesa Urzędu.

§ 12

1. Prezes Urzędu zawiadamia pisemnie kandydatów, za potwierdzeniem odbioru, o uzyskanych przez nich wynikach egzaminu.

2. W terminie 5 dni od dnia doręczenia zawiadomienia kandydat może zwrócić się do Prezesa Urzędu z pisemnym wnioskiem o udostępnienie do wglądu jego pracy egzaminacyjnej.

§ 13

1. W terminie 3 dni od udostępnienia pracy egzaminacyjnej kandydat może złożyć odwołanie od wyniku egzaminu do Prezesa Urzędu.
2. Prezes Urzędu rozpatruje odwołanie w terminie 14 dni od dnia jego otrzymania.

§ 14

1. Wpisu na listę arbitrów dokonuje się w ramach limitu osób określonego w ogłoszeniu o naborze na listę arbitrów, z zastrzeżeniem ust. 3.
2. Prezes Urzędu wpisuje na listę arbitrów kandydatów, którzy zdali egzamin w kolejności od największej uzyskanej liczby punktów, nie więcej jednak niż limit osób, o którym mowa w ust. 1.
3. Jeżeli dwóch lub więcej kandydatów zdało egzamin z taką samą liczbą punktów umożliwiającą wpis na listę arbitrów zgodnie z ust. 2, Prezes Urzędu wpisuje na listę arbitrów wszystkich tych kandydatów, nawet gdyby prowadziło to do przekroczenia limitu osób, o którym mowa w ust. 1.

§ 15

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

**Rozporządzenie
Prezesa Rady Ministrów
z dnia 15 marca 2004 r.
w sprawie wysokości wynagrodzenia za czynności arbitrów**

Na podstawie art. 193 pkt 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177) zarządza się, co następuje:

§ 1

1. Wynagrodzenie za czynności arbitra przy rozpoznaniu jednego odwołania wynosi 40% kwoty bazowej, ustalonej w ustawie budżetowej na dany rok na podstawie art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 110, poz. 1255, z późn. zm.¹) dla pracowników państwowej sfery budżetowej, o których mowa w art. 5 pkt 1 lit. b tej ustawy.
2. Jeżeli odwołanie zostanie odrzucone z przyczyn, o których mowa w art. 187 ust. 4 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych, wynagrodzenie arbitra wynosi 20% kwoty bazowej, o której mowa w ust. 1.
3. Jeżeli odwołanie zostanie cofnięte przed otwarciem rozprawy, wynagrodzenie arbitra wynosi 10% kwoty bazowej, o której mowa w ust. 1.

§ 2

Przewodniczącemu zespołu arbitrów przy rozpoznaniu jednego odwołania przysługuje wynagrodzenie ustalone odpowiednio według zasad, o których mowa w § 1, powiększone o połowę.

§ 3

Arbitrowi oraz przewodniczącemu zespołu arbitrów przysługuje zwrot uzasadnionych kosztów związanych z wykonywaniem przez nich czynności w postępowaniu odwoławczym, do kwoty nie przekraczającej 350 złotych.

§ 4

Do wynagrodzenia za czynności arbitrów w postępowaniach odwoławczych wszczętych przed dniem ogłoszenia ustawy budżetowej na dany rok w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej stosuje się kwotę bazową z roku poprzedniego.

§ 5

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.²

¹ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 19, poz. 239, z 2001 r. Nr 85, poz. 924, Nr 100, poz. 1080 i Nr 154, poz. 1784 i 1799, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 152, poz. 1267, Nr 213, poz. 1802 i Nr 214, poz. 1805 oraz z 2003 r. Nr 149, poz. 1454, Nr 166, poz. 1609, Nr 179, poz. 1750, Nr 199, poz. 1939 i Nr 228, poz. 2256.

² Z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia utraciło moc rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 czerwca 2002 r. w sprawie wysokości wynagrodzenia za czynności arbitrów (Dz. U. Nr 85, poz. 774), zachowane w mocy na podstawie art. 226 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177).

Zasady Etyki Arbitra

Instytucje ochrony prawnej, ustanowione w Prawie zamówień publicznych, stoją na straży fundamentalnych zasad polskiego systemu zamówień publicznych: zachowania uczciwej konkurencji, równego traktowania wykonawców oraz jawności postępowania. Szczególne znaczenie ma w tym zakresie możliwość składania protestów na czynności zamawiającego oraz odwołań od sposobu ich rozstrzygnięcia. Rozpatrujące je zespoły arbitrów są gwarantem uczciwości oraz rzetelności zamawiających i wykonawców, a zasiadający w nich arbitrzy – osobami zaufania publicznego.

Mając powyższe na uwadze Rada Zamówień Publicznych, na podstawie art. 157 ust. 2 pkt. 4, ustala następujące zasady etyki arbitra, wpisanego na listę prowadzoną przez Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych.

Rozdział I Przepisy ogólne

Art. 1

Zasady Etyki Arbitra wynikają z ogólnych norm moralnych. Obowiązkiem arbitra jest ich przestrzeganie, a także dbanie o godność wykonywanych funkcji.

Art. 2

Arbiter obowiązany jest wykonywać swoje funkcje zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i z najwyższą starannością, w sposób bezstronny, uczciwie, według najlepszej woli i wiedzy.

Art. 3

Arbiter nie może bez ważnych przyczyn uchylać się od rozpatrywania odwołań i wypełniania czynności obserwatora.

Art. 4

Arbiter powinien swoim postępowaniem podczas działalności zawodowej i publicznej dbać o godność wykonywanych funkcji oraz o społeczne zaufanie do systemu zamówień publicznych.

Art. 5

Arbiter nie może brać udziału ani w jakikolwiek sposób, choćby pośrednio, uczestniczyć w działalności, czynnościach oraz przedsięwzięciach, które uwła-

czałyby godności, podważały do niego zaufanie lub ograniczały jego niezależność.

Art. 6

Arbiter nie powinien ujawniać tego, co zgodnie z przepisami prawa stanowi tajemnicę, a o czym dowiedział się w związku z wykonywanymi funkcjami.

Art. 7

Arbiter nie może wykorzystywać pełnionych funkcji do prowadzenia działalności gospodarczej, a zwłaszcza reklamować się bądź korzystać z reklamy w jakiegokolwiek formie przy użyciu informacji o ich pełnieniu. Naruszeniem zakazu reklamowania się jest jakiegokolwiek komunikat wyrażony w formie słownej, graficznej bądź audiowizualnej mający skłaniać do skorzystania z usług arbitra. Komunikaty zawierające element zachęty, nakłaniania, chwaleń się, obietnicy, gwarantowania skuteczności, porównywania bądź inne elementy wartościujące są niedopuszczalne.

Art. 8

Arbiter podczas wykonywania swoich funkcji korzysta z wolności słowa i pisma. Nie może jednak przekraczać granic określonych przepisami prawa i rzeczową potrzebą.

Art. 9

Arbiter podczas wykonywania swoich funkcji obowiązany jest kierować się prawem. Żadne okoliczności pozaprawne, niemające bezpośredniego związku z obiektywnie ocenionym stanem faktycznym sprawy, albo wyrażone przez kogośkolwiek polecenia czy sugestie nie zwalniają go z obowiązku rzetelnego i uczciwego wykonywania obowiązków.

Art. 10

Arbiter nie może dopuszczać do sytuacji, w której byłby w jakiegokolwiek sposób uzależniony od stron postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Art. 11

Arbiter powinien systematycznie rozwijać swoje kwalifikacje oraz wiedzę niezbędną do wykonywania funkcji arbitra i obserwatora, w szczególności poprzez udział w szkoleniach i seminariach organizowanych przez Urząd Zamówień Publicznych.

Rozdział II

Wykonywanie funkcji arbitra

Art. 12

Arbiter przy rozpatrywaniu odwołania wykonuje swoją funkcję w sposób bezstronny, jednakowo traktując wszystkich uczestników postępowania odwoławczego. W szczególności nie ulega jakimkolwiek sugestiom bądź naciskom, zwłaszcza środowiskowym, zawodowym, koleżeńskim itp.

Art. 13

Arbiter przy rozpatrywaniu odwołania rzetelnie ocenia stan sprawy, uwzględniając wszelkie aspekty niezbędne do wydania sprawiedliwego i zgodnego z prawem orzeczenia.

Art. 14

Arbiter rozpatrujący odwołanie nie powinien kontaktować się poza salą rozpraw z uczestnikami postępowania odwoławczego.

Art. 15

Arbiter, uczestnicząc w rozpatrywaniu odwołania nie może prowadzić nieformalnych konsultacji bądź uzgodnień w przerwach między posiedzeniami lub przerwach w rozprawach z arbitrami orzekającymi w sprawie bądź z innymi osobami.

Art. 16

Arbiter nie powinien uczestniczyć w rozpatrywaniu odwołania jeśli pozostawał bądź pozostaje ze stroną biorącą udział w postępowaniu lub jej pełnomocnikiem w takim stosunku, który mógłby wywołać wątpliwości co do jego bezstronności. Dotyczy to również sytuacji, gdy świadczył, także nieodpłatnie, usługi doradcze lub szkoleniowe na rzecz strony postępowania odwoławczego.

Art. 17

Arbiter powinien zwracać uwagę na to, aby jego zachowanie nie naruszało godności osób biorących udział w postępowaniu odwoławczym. W razie niewłaściwego zachowania osób biorących udział w postępowaniu odwoławczym arbiter powinien wykazać się opanowaniem i taktem.

Art. 18

Arbiter powinien unikać publicznego demonstrowania swego stosunku do stron postępowania odwoławczego, arbitrów oraz innych osób uczestniczących w postępowaniu.

Art. 19

Arbiter nie może publicznie oceniać udziału swojego oraz innych arbitrów w prowadzonych postępowaniach odwoławczych.

Art. 20

Arbitra obowiązuje zasada rzetelnego przedstawiania rozliczenia finansowego wydatków poniesionych w związku z rozpatrywaniem odwołania.

Rozdział III

Wykonywanie czynności obserwatora

Art. 21

Arbiter przy wykonywaniu czynności obserwatora jest bezstronny i obiektywny. W szczególności nie ulega jakimkolwiek sugestiom ze strony członków komisji przetargowej, kierownika zamawiającego, wykonawców uczestniczących w postępowaniu, a także naciskom środowiskowym, zawodowym, koleżeńskim itp.

Art. 22

Obserwator, w przypadku zaistnienia jakichkolwiek przesłanek, mogących wywołać uzasadnione wątpliwości dotyczące jego bezstronności lub obiektywizmu obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić o tym Prezesa Urzędu. Dotyczy to także sytuacji, gdy świadczył któremukolwiek z uczestników postępowania usługi doradcze lub szkoleniowe, również nieodpłatnie.

Art. 23

Obserwator nie może w jakiegokolwiek formie ingerować w prace komisji przetargowej, a zwłaszcza doradzać, nakazywać bądź zakazywać wykonywania określonych czynności.

Art. 24

Obserwator nie może w żaden sposób utrudniać pracy komisji przetargowej oraz opóźniać czynności kierownika zamawiającego. Dotyczy to zwłaszcza niepowiadomienia zamawiającego o swojej nieobecności, żądania zmiany terminu posiedzenia komisji, spóźniania się na jej posiedzenia oraz nieterminowego przygotowania i przekazania pisemnej informacji o przebiegu prac komisji przetargowej.

Art. 25

Obserwator podczas sprawowania swej funkcji powinien powstrzymać się od publicznego komentowania przebiegu pracy komisji przetargowej, a zwłaszcza od oceniania jej członków, kierownika zamawiającego, zawartości ofert oraz decyzji i rozstrzygnięć podejmowanych przez komisję i kierownika zamawiającego.

Art. 26

Obserwatora obowiązuje zasada rzetelnego przedstawiania wysokości wynagrodzenia za wykonywane czynności.

Rozdział IV
Odpowiedzialność arbitra za naruszenie zasad etyki

Art. 27

Naruszanie niniejszych zasad stanowi uchybienie, które może być traktowane jako rażące naruszenie obowiązków arbitra, co zgodnie z art. 173 ust. 6 pkt. 5 stanowi podstawę skreślenia arbitra z listy prowadzonej przez Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych.

Rada Zamówień Publicznych

Warszawa, sierpień 2004 r.

